

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

6/2025
červen

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF
Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. Libor Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, Mgr. J. Machonský,
PhDr. L. Tvrďá, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 30. 6. 2025
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

[https://knihovna.urad.mfcz.cz/
bulletin.php](https://knihovna.urad.mfcz.cz/bulletin.php) (intranet)

[https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin/](https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin/) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. L. Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, PhDr. L. Tvrďá,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám červnové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématům najdete článek „Financování evropské obrany – od konce studené války k soumraku bipolárního světa“, který přináší historický i analytický přehled vývoje obranných výdajů v Evropě od druhé poloviny 20. století až po současnost. Text sleduje proměny bezpečnostní architektury Evropy od vzniku NATO a Varšavské smlouvy, přes profesionalizaci Armády České republiky po roce 1989, až po současné výzvy spojené s ruskou invazí na Ukrajinu.

Zvláštní pozornost je věnována vývoji výdajů na obranu v České republice, jejichž výše se v průběhu let pohybovala od více než 5 % HDP v 50. letech až po období podfinancování po roce 2005. Text rovněž reflektuje roli Evropské unie v oblasti obrany, včetně vzniku klíčových iniciativ jako je Evropská obranná agentura, Evropský obranný fond nebo Stálá strukturovaná spolupráce (PESCO), a jejich vliv na koordinaci a financování obranných kapacit členských států.

Článek zdůrazňuje, že současná bezpečnostní situace v Evropě vede k bezprecedentnímu nárůstu obranných výdajů a že efektivní obranná politika vyžaduje nejen investice, ale i hlubší integraci evropských struktur, strategické plánování a schopnost reagovat na nové typy hrozeb. Text zároveň předznamenává navazující text Taťány Dudáčkové, který se bude věnovat novým mechanismům financování obrany v rámci EU a bude publikován v příštím čísle dokumentačního bulletinu Informace.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Benda

vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Letní provoz Odborné knihovny MF

Rádi bychom Vás upozornili, že ve dnech 30.6. - 11. 7. 2025 a 25. 8. - 29. 8. 2025 bude Odborná knihovna MF z důvodu probíhající zákonné revize knihovního fondu uzavřena. Děkujeme za pochopení.

Ostatní služby v oblasti informační podpory poskytované oddělením 5903 - Informační podpora a knihovna zůstávají zachované.

V případě urgentní potřeby lze zaměstnance Odborné knihovny MF kontaktovat e-mailem: knihovna@mfcz.cz nebo telefonicky na lince: 257 042 588.

Zároveň bychom Vás chtěli upozornit, že v období od 14. 7. do 22. 8. 2025 bude mít Odborná knihovna Ministerstva financí následující otvírací dobu:

pondělí:	9:00 - 12.00, 13.00 - 15.00
úterý:	9:00 - 12.00
středa:	9:00 - 12.00, 13.00 - 15.00
čtvrtek:	9:00 - 12.00
pátek:	9:00 - 12.00

Publikováno na internetu

OECD publikovala zprávu Tax Administration Digitalisation and Digital Transformation Initiatives: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-digitalisation-and-digital-transformation-initiatives_co76d776-en.html

Publikováno na webu MF

Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2024: <https://www.mfcz.cz/cs/financni-trh/bankovnictvi-a-dohled/vyvoj-financniho-trhu/2024/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2024-60133>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Financování evropské obrany – od konce studené války k soumraku bipolárního světa.....	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	9
Daně.....	9
Ekonomické vědy. Ekonomie	17
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	18
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	23
Informatika. Počítače	25
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	25
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	26
Podnik a podnikání	28
Pojišťovnictví. Sociální péče	29
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	30
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	30
Právo.....	33
Statistika. Demografie. Sociologie	35
Účetnictví	35
Veřejná správa	36
Veřejné finance. Rozpočet.....	38
Zemědělství	40
Životní prostředí	40
Ostatní	42
Přehled nových knih	49

Financování evropské obrany – od konce studené války k soumraku bipolárního světa

Mgr. Martin Lukeš

Oddělení 5903, [Informační podpora a knihovna](#). [Archiv vydaných čísel](#)

Otázka bezpečnosti a obrany tvoří nedílnou součást mezinárodní politiky. Význam, který je jí přikládán, je pak odrazem mezinárodní situace i priorit jednotlivých států, potažmo nadnárodních organizací. V současné době jsme svědky fundamentálních změn v uspořádání mezinárodní politiky, jehož bezprostřední kořeny sahají do druhé poloviny 40. let 20. století a jehož podoba doznala poslední hluboké změny v letech devadesátých. Následující text se pokusí nastínit vývoj a funkce evropských obranných struktur se zaměřením na Evropskou unii a stručně shrnout problematiku financování Armády České republiky od jejího vzniku do posledního předělu, jímž byla otevřena ruská invaze na Ukrajinu 24. 2. 2022. Text určitým způsobem předchází budoucímu textu Mgr. Taťány Dudáčkové, který v následujícím čísle bulletinu představí nové mechanismy financování obrany v rámci EU.

Studená válka, mezinárodní struktury a Evropa

Konec druhé světové války razantně přetvořil dosavadní politickou mapu Evropy. Vznik dvou bloků na opačných stranách Železné opony¹ s sebou nesl vznik dvou předních organizací, jejichž agendu tvořila bezpečnostní politika: NATO (1949) a Varšavská smlouva (1955). Formování západoevropských bezpečnostních struktur bylo v úvodní fázi (cca do poloviny 50. let) poznamenáno tehdy ožehavou otázkou znovuvyzbrojení Spolkové republiky Německo a specifickým postojem Francie vůči evropským nadnárodním vojenským strukturám. Trnitou cestu, poznamenanou řadou slepých uliček stručně a přehledně shrnují Martin Kovář a Václav Horčíčka² v příslušné kapitole publikace *Dějiny evropské integrace*; stručně lze říci, že vznik mnohdy redundantních struktur zůstal převážně v zárodku, aby se postupně zamýšlené funkce integrovaly v rámci NATO, ale stál také u počátku dnešní podoby evropské integrace.

Výdaje na financování obrany členskými zeměmi NATO v letech 1949-1989 s určitým odstupem reagovaly na vývoj mezinárodní situace, zejména krizová období 1949-1956 (od první berlínské krize k počátku tzv. Chruščovova tání, reakce na Karibskou krizi v roce 1962 a počátek politiky détente³, a postupný opětovný růst napětí od sovětské invaze do Afghánistánu v roce 1979 do rozpadu východního bloku), obecně lze říci, že se částka v průměru pohybovala mezi 3-5 % HDP⁴, a obvykle neklesla pod 2 %⁵. Server Politico v této souvislosti uvádí 3,8 % HDP.⁶ Značné výdaje na zbrojení se týkaly i Československa, které vzhledem ke své geografické poloze patřilo k exponovaným členům Varšavské smlouvy. Velkorysé armádní rozpočty, neklesající pod 5 % HDP, v některých letech dosahovaly až bezmála 28 % veřejného rozpočtu (1951)⁷. Další náklady pro československý rozpočet pak po roce 1968 tvořily výdaje

¹ Termín byl poprvé použit Winstonem Churchillem v tzv. Fultonském projevu 5. března 1946.

² KOVÁŘ, Martin a HORČIČKA, Václav. *Dějiny evropské integrace*. 1. Dějiny do kapsy. V Praze: Triton, 2005. ISBN 80-7254-731-3.

³ Termín obecně označuje politiku uvolňování napětí, v daném kontextu se vztahuje k období konce 60. a většiny 70. let a politice postupného uvolňování vztahů mezi USA, SSSR a Čínou s důrazem na snížení jaderné proliferace a zpomalení závodů ve zbrojení.

⁴ Financial and economic data relating to NATO defence. Online. In: *nato.int*, 3. 12. 1985. Dostupné z: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_1985_12/20100830_1985-025.pdf [cit. 2025-06-15]

⁵ GRAND, Camille. Defence spending: sustaining the effort in the long-term. Online. In: *nato.int*, 3. 7. 2023. Dostupné z: <https://www.nato.int/docu/review/articles/2023/07/03/defence-spending-sustaining-the-effort-in-the-long-term/index.html> [cit. 2025-06-15]

⁶ POSANER, Joshua, KAYLAI, Laura. NATO's Rutte wants a return to Cold War-level military spending. Online. In: *Politico*, 12. 12. 2023. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/nato-secretary-general-mark-rutte-cold-war-military-spending-defense-budgets-russia/> [cit. 2025-06-15]

⁷ LÁNÍK, Jaroslav. Financování čs. armády v letech první pětiletky. *Historie a vojenství*. 2003, roč. 52, č. 3–4, s. 744–770. Dostupné z: <https://digitalnistudovna.army.cz/view/uuid:647fad1f-ec32-4a6f-abc1-0d22ff25ae1f?page=uuid:a9f9db5f-5d5b-11ea-a8d3-001b63bd97ba> [cit. 2025-06-15]

na zajištění provozu objektů používaných sovětskou armádou. Typickým prvkem pro takřka všechny armády studené války byla povinná vojenská služba⁸ a vysoké provozní stavy, které byly příčinou odpovídající výše nákladů.

Pád železné opony a proměny priorit

Rozpad východního bloku znamenal radikální proměnu bezpečnostně-politické krajiny. NATO bylo postaveno před řadu otázek týkajících se dalšího směřování Aliance a přijímání nových členů v podobě bývalých členů Varšavské smlouvy nebo svazových republik. V tzv. čtvrtém až šestém kole rozšiřování do Severoatlantické aliance mezi lety 1999-2009 vstoupily Česká republika, Maďarsko, Polsko, Bulharsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Albánie a Chorvatsko.

Devadesátá léta znamenala pro Českou republiku i její armádu období zásadních změn, souvisejících s novou mezinárodněpolitickou orientací, a tedy i fundamentálně odlišnými úkoly, které měla armáda plnit. Uvolnění mezinárodního napětí a změna státních i společenských priorit vedly k profesionalizaci armády, kdy došlo nejprve ke zkracování délky povinné základní vojenské služby a následně k jejímu úplnému zrušení a nahrazení profesionální armádou se složkou aktivních záloh. ZVS byla zrušena tehdejším ministrem obrany J. Tvrdíkem 15. 3. 2003, 2. 6. 2004 byla zrušena i civilní služba a od 1. 1. 2005 je AČR plně profesionální⁹. Odpovídajícím způsobem došlo také k redukci výdajů na obranu, které se v letech 1993-2002 pohybovaly mezi 1,66-2,39 % HDP. Tématu financování AČR v 90. letech ve vztahu k fiskální politice státu se podrobně věnuje článek Jiřího Nedbala ve *Vojenských rozhledech* *Vojenské a veřejné výdaje a fiskální politika v ČR v 90. letech*¹⁰. Od roku 1997, kdy Česká republika prošla prvním kolem vyhodnocování nových kandidátů NATO, začaly výdaje na obranu stoupat z 1,66 % HDP na 2,13 % HDP v roce 1999, kdy do NATO vstoupila.

Vstup do NATO v roce 1999 také znamenal přijetí závazku výdajů na obranu v minimální výši 2 % HDP. Dvouprocentní hranice výdajů na obranu byla dodržována do roku 2005, aby hranice na následující dvě desetiletí zůstala nepřekonaná. Vývoji výdajů na obranu v letech 1999-2010 se detailně věnuje diplomová práce Tomáše Hornocha *Analýza výše obranných výdajů v kontextu ostatních veřejných politik v ČR*¹¹. Dvouprocentní hranice byla dodržena poprvé od roku 2005 až v roce 2024, kdy ministr financí Zbyněk Stanjura¹² potvrdil dodržení aliančního závazku¹³ novelou Zákona o financování obrany České republiky¹⁴.

⁸ Historie základní vojenské služby v českých zemích. Online. In: *Ministerstvo obrany*. Dostupné z: <https://www.mo.gov.cz/scripts/detail.php?id=3895> [cit. 2025-06-10]

⁹ Historie základní vojenské služby v českých zemích. Online. In: *Ministerstvo obrany*. Dostupné z: <https://www.mo.gov.cz/scripts/detail.php?id=3895> [cit. 2025-06-10]

¹⁰ NEDBAL, Jiří. Vojenské výdaje a fiskální politika v ČR v 90. letech. Online. In: *Vojenské rozhledy*. 2006(1). Dostupné z: <https://vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/strategicke-rizeni/19335-vojenske-a-verejne-vydaje-a-fiskalni-politika-v-cr-v-90-letech> [cit. 2025-06-12]

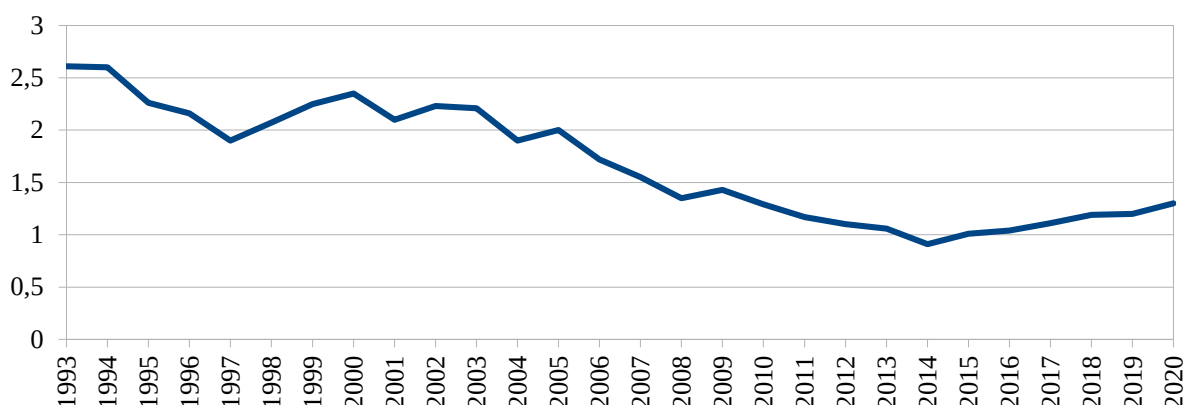
¹¹ HORNOCH, Tomáš. Analýza výše obranných výdajů v kontextu ostatních veřejných politik v ČR. Diplomová práce, vedoucí Jan ŠELEŠOVSKÝ. Brno: Masarykova univerzita, 2010. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/yeveo/diplomova_prace.doc?studium=231757;lang=cs [cit. 2025-06-15]

¹² Vůbec první strategie pro obranný průmysl a nový program obranného průmyslu mají zvýšit připravenost a bezpečnost Evropy. Online. In: *Evropská komise: Zastoupení v České republice*, 9. 3. 2024. Dostupné z: https://czechia.representation.ec.europa.eu/vubec-prvni-strategie-pro-obranny-prumysl-novy-program-obranneho-prumyslu-maji-zvysit-pripravenost-2024-03-09_cs [2025-06-13]

¹³ Česko po dvaceti letech splnilo závazek NATO. Na obranu loni vydalo dvě procenta HDP. Online. In: *Forbes*, 6. 1. 2025. Dostupné z: <https://forbes.cz/cesko-po-dvaceti-letech-splnilo-zavazek-nato-na-obranu-loni-vydalo-dve-procenta-hdp/> [2025-06-13]

¹⁴ Zákon č. 177/2023 Sb.: Zákon o financování obrany České republiky a o změně zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o financování obrany). Online. In: *Zákony pro lidi*. 26. 3. 2023. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-177> [cit. 2025-06-12].

Výdaje na obranu v poměru k HDP v letech 1993-2020

Stagnace výdajů na obranu byla dána zčásti zmíněnou profesionalizací armády, a tedy razantním snížením stavu, a proměnou její role, orientované na vnitrostátní pomoc (v případě živelných katastrof či pandemie koronaviru) a zahraniční mise. Dlouhodobým tématem je modernizace armádního vybavení, přechod na výzbroj a výstroj domácí či západní provenience a postupné vyřazování inventáře sovětské provenience¹⁵. Výdaje také formovala finanční krize v roce 2008 a pandemie covid-19¹⁶. Pokles investovaných finančních prostředků, typický i pro většinu ostatních evropských států NATO, postupně změnila až ruská anexe Krymu v roce 2014 a následná otevřená invaze na Ukrajinu v roce 2022. Financováním obrany od finanční krize do roku 2022 se zabývá článek Vojtěcha Müllnera a Kamila Nečase *Výhled zajištění obranyschopnosti a splnění výdajových a investičních aliančních závazků v kontextu současné ekonomické situace*¹⁷ pro *Vojenské rozhledy*. Uvedený graf shrnuje výdaje na obranu na základě údajů z článků *Vojenské a veřejné výdaje a fiskální politika v ČR v 90. letech pro Vojenské rozhledy* a *Tahouni a černí pasažéři v NATO pro Aktuálně.cz*¹⁸.

Evropské mechanismy obrany

Evropská unie od roku 1999 vyvíjí postupné úsilí o získání schopnosti vykonávat autonomně vojenské operace v rámci tzv. Společné bezpečnostní a obranné politiky (Common foreign and defence policy, CDFP). Motivacemi vzniku této iniciativy, dopady na transatlantické vztahy, vnitřní dynamikou mezi jednotlivými členskými zeměmi a financováním se zabývá studie Barry R. Posen *European Union Security and Defense Policy: Response to Unipolarity?*¹⁹, která pracuje s teorií strukturálního realismu.

V rámci EU však kromě CSDP vznikla řada dalších iniciativ, institucí a rámců, které mají společný cíl prohloubení evropské schopnosti nezávislého jednání v bezpečnostních otázkách bez delegace veškeré

¹⁵ Návrh rozpočtu ministerstva obrany: bezmála 50 % jde na investice. Strategické projekty pokračují. Online. In: *CZ Defence: Czech Army defence magazine*, 14. 11. 2023. Dostupné z: <https://www.czdefence.cz/clanek/navrh-statniho-rozpocetu-bezmala-50-jde-na-investice-strategicke-projekty-pokracuji> [2025-06-13]

¹⁶ VOBORNÍK, Adam. Dopady pandemie COVID-19 na obranné rozpočty ČR a vybraných zemí NATO. Online. In: *Institut pro politiku a společnost*, 2020. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2020/10/Dopady-pandemie-COVID-19-na-obranné-rozpocety-ČR-a-vybraných-zemí-NATO-IPPS.pdf> [cit. 2025-06-14]

¹⁷ MÜLLNER, Vojtěch, NEČAS, Kamil. Výhled zajištění obranyschopnosti a splnění výdajových a investičních aliančních závazků v kontextu současné ekonomické situace. Online. In: *Vojenské rozhledy* (2)2022. Dostupné z: <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-a-obranna-politika/19786-vyhled-zajisteni-obranyschopnosti-a-splneni-vydajovych-a-investicnich-aliancni-zavazku-v-kontextu-soucasne-ekonomicke-situace> [cit. 2025-06-14]

¹⁸ NEUFUS, Ondřej, CHRIPÁK, Denis. Tahouni a černí pasažéři v NATO. Každý Čech dá za obranu šest tisíc ročně. Online. In: *Aktuálně.cz.*, 13. 3. 2019. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/vydaje-na-obranu-zemi-nato-podle-hdp-i-poctu-obyvatele/r~40ea827c44a611e998d70cc47ab5f122/> [cit. 2025-06-24]

¹⁹ Posen, B. R. (2006). *European Union Security and Defense Policy: Response to Unipolarity?* *Security Studies*, 15(2), 149–186. <https://doi.org/10.1080/09636410600829356> [cit. 2025-06-14]

agendy na struktury NATO a vytvoření adekvátních podmínek pro řešení specificky evropských otázek v oblasti obrany. Zohledňují mj. koordinační, integrační, finanční a hospodářská hlediska.

Ve stručném chronologickém výčtu se jedná o následující:

1996: Organizace pro společnou spolupráci ve vyzbrojování²⁰ (Organisation for Joint Armament Cooperation). Sdružuje vlády Belgie, Španělska, Francie, Německa, Itálie a Spojeného království v koordinaci programů vyzbrojování v rámci životních cyklů vývoje a výroby²¹.

1999: Společná bezpečnostní a obranná politika²² je evropským zastřešujícím rámcem zakotveným v Lisabonské smlouvě. Koordinuje vojenské aktivity členských zemí EU zejména v rámci zahraničních misí, koordinuje součinnost s NATO, zajišťuje prevenci duplicitních kompetencí a činností a plní funkci koordinátora velení operací a krizového managementu²³. Je součástí Společné zahraniční a bezpečnostní politiky²⁴.

2003: Evropská bezpečnostní strategie. Strategie, navržená pod záštitou Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Javieru Solany²⁵, stanovuje zásady a cíle prosazování bezpečnostních zájmů EU. Doplnuje Evropskou bezpečnostní strategii²⁶.

2004: Evropská obranná agentura (European defense agency, EDA)²⁷. Agentura EU poskytující podporu projektům v rámci Evropské bezpečnostní strategie je platformou pro spolupráci ministrů obrany členských zemí EU, případně dalších zemí vč. Ukrajiny²⁸.

2004: Vojenský štáb Evropské unie (European Union Military Staff, EUMS) je trvalým orgánem EU v rámci Společné bezpečnostní a obranné politiky. Řídí Útvar pro schopnost vojenského plánování a vedení.²⁹

2016: Evropský obranný fond (European defence fund, EDF)³⁰. Navržen v roce 2016 předsedou Evropské komise Jeanem-Claudem Junckerem a založen o rok později v rámci unijního rozpočtu, koordinuje národní investice do obrany a zbrojního průmyslu a jejich inovací, včetně spolupráce akademické, soukromé a státní sféry³¹. Fond tvoří dvě součásti: pilíř pro výzkum (s rozpočtem 90 milionů eur do

²⁰ Organisation for Joint Armament Cooperation. Online. In: *European Parliament*. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/sede/dv/sede030909occarwelcome/_sede030909occarwelcome_en.pdf [cit. 2025-06-11]

²¹ Organisation for Joint Armament Cooperation. Online. In: *Wikipedia*, 7. 4. 2025. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Organisation_for_Joint_Armament_Cooperation [cit. 2025-06-13]

²² Společná bezpečnostní a obranná politika. Online. In: *Evropský parlament: Fakta a čísla o Evropské unii*, 2024. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/159/spolecna-bezpecnostni-a-obranna-politika> [cit. 2025-06-11]

²³ Společná bezpečnostní a obranná politika – SBOP. Online. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky*. Dostupné z: https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/vnejsi_vztahy_eu/spolecna_zahranicni_a_bezpecnostni/spolecna_bezpecnostni_a_obranna_politika.html [cit. 2025-06-11]

²⁴ Common Security and Defence Policy (CSDP). Online. In: *Wikipedia*, 26. 5. 2025. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Common_Security_and_Defence_Policy [cit. 2025-06-13]

²⁵ European Security Strategy. Online. In: *Wikipedia*, 26. 5. 2025. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Security_Strategy [cit. 2025-06-13]

²⁶ Evropská bezpečnostní strategie – Bezpečná Evropa v lepším světě. Online. In: *Evropská rada: Rada evropské unie*. 10. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/resources/publications/european-security-strategy-secure-europe-better-world/> [cit. 2025-06-11]

²⁷ European Defence Agency. Online. In: *Wikipedia*, 1. 6. 2025. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Defence_Agency [cit. 2025-06-13]

²⁸ Evropská obranná agentura (EDA). Online. In: *Evropská unie: oficiální internetová stránka Evropské unie*. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-defence-agency-eda_cs [cit. 2025-06-11]

²⁹ The European Union Military Staff (EUMS). Online. In: *European Union External Action*, 24. 1. 2022. Dostupné z: https://www.eeas.europa.eu/eums_en [cit. 2025-06-11]

³⁰ European Defence Fund. Online. In: *Wikipedia*, 1. 6. 2025. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Defence_Fund [2025-06-13]

³¹ Developing tomorrow's defence capabilities. Online. In: *European Commission*. Dostupné z: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/european-defence-fund-edf-official-webpage-european-commission_en [2025-06-13]

roku 2019 a 500 milionů eur ročně od roku 2020) a vývojově akviziční pilíř (500 milionů eur pro roky 2019-2020 a miliardu eur po roce 2020, s navýšením na 8 miliard pro roky 2021-2027)³².

2017: Útvar pro schopnost vojenského plánování a vedení (Military Planning and Conduct Capability, MPCC³³). Zodpovídá za vedení operací v rámci Společné bezpečnostní a obranné politiky³⁴.

2017: Stálá strukturovaná spolupráce (Permanent Structured Cooperation, PESCO) je koordinační rámec s dobrovolnou účastí členských zemí EU v oblasti investic, plánování a rozvoje obranných schopností³⁵ v rámci Společné bezpečnostní a obranné politiky. Ačkoli je rámec obsažen v Evropské ústavě i Lisabonské smlouvě, k jeho aktivaci došlo až v roce 2017 deseti vstupními projekty vlastního vývoje v oblastech mj. letecké a pozemní techniky, kybernetické bezpečnosti, týlových složek armády, protichemické ochrany, systémů včasného varování, výcviku a námořnictva.³⁶ PESCO se stalo terčem kritiky USA jako možná konkurence podporující evropský vojensko-průmyslový komplex, navzdory pozitivnímu ohlasu prezidenta D. Trumpa³⁷. Jeho členy jsou všechny členské země EU kromě Malty.

2021: Evropský mírový nástroj (European Peace Facility, EPF³⁸) je zvláštní fond, založený pod patronátem Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku J. Borella se záměrem zajišťovat finanční pomoc partnerským zemím a evropským misím v rámci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Financován je členskými zeměmi podle výše HDP. Je zásadním nástrojem evropské finanční a materiální podpory Ukrajiny, s alokovanými prostředky ve výši 5,6 miliardy eur ke květnu 2023 s navýšením o dalších 5 miliard v březnu 2024³⁹.

Tři desetiletí od rozpadu SSSR přinesly zásadní proměnu bezpečnostní politiky, mechanismů obrany i jejich financování. Spolu s novou rolí USA v mezinárodní bezpečnostní politice a změnou priorit je patrný samostatný vývoj vlastních bezpečnostních struktur v rámci EU, koordinovaných s transatlantickou bezpečnostní architekturou v rámci NATO jako přední světové organizace tohoto typu. Český resort obrany, jeho financování a dlouhodobá strategie je díky členství v NATO i EU integrován do obou struktur, kvůli čemuž se financování obrany nevyhnuly mezinárodní trendy včetně období silného podfinancování. Současná zhoršující se mezinárodní situace je pak příčinou nejvyššího nárůstu finančních prostředků od posledního krizového období studené války v polovině 80. let.

³² European Defence Fund. Online. In: *European Commission*. Dostupné z: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/european-defence-fund_en [2025-06-13]

³³ Military Planning and Conduct Capability. In: *Wikipedia*, 25. 4. 2025. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Military_Planning_and_Conduct_Capability [2025-06-13]

³⁴ NOVOTNÝ, Antonín, NOVOTNÁ, Yvona. Česká republika již dvě dekády členskou zemí Evropské unie. Online. In: *Ministerstvo obrany*, 1. 5. 2024. Dostupné z: <https://mocr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ceska-republika-jiz-dve-dekady-clenskou-zemi-evropske-unie-250810/> [cit. 2025-06-11]

³⁵ PESCO – stálá strukturovaná spolupráce. Online. In: *EUR-Lex: Access to European union law*. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/glossary/pesco-permanent-structured-cooperation.html> [cit. 2025-06-11]

³⁶ Permanent Structured Cooperation. Online. In: *Wikipedia*, 31. 5. 2025. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Permanent_Structured_Cooperation#Criticism_and_lobbying_by_the_United_States [cit. 2025-06-11]

³⁷ HOSNEDLOVÁ, Pavla. EU bude mít svou vojenskou intervenční sílu. Další obranné projekty plánuje, v jejich čele může stát i Česko. In: *Euractiv*, 25. 6. 2018. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropska-unie-a-svet/news/eu-bude-mit-svou-vojenskou-intervencni-silu-dalsi-obranne-projekty-planuje-v-jejich-cele-muze-stat-i-cesko/> [cit. 2025-06-11]

³⁸ European Peace Facility. Online. In: *Wikipedia*, 11. 6. 2025. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Peace_Facility [2025-06-13]

³⁹ Evropský mírový nástroj nabobtná o dalších pět miliard eur, potvrdili ministři. Online. In: *Euractiv*, 18. 3. 2024. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropska-unie-a-svet/news/evropsky-mirovy-nastroj-nabobtna-o-dalsich-pet-miliard-eur-potvrdili-ministri/> [cit. 2025-06-11]

Daně

Amedeo Rizzo and Giorgio Hassan

Addressing the use of AI by EU tax authorities : toward a common framework of taxpayer protection **Pochopení využití umělé inteligence evropskými daňovými orgány : k obecnému rámci ochrany daňového poplatníka**

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 1, p. 15-29

Článek se zaměřuje na vzestup ve využívání technologií umělé inteligence daňovými správami členských států Evropské unie. Rozebírá zejména, jak inovativní automatizace daňových řízení, v návaznosti na využití AI v různých fázích daňových kontrol, může ovlivnit individuální práva daňového poplatníka a obecně celkový rámec jeho ochrany. Zkoumá principy evropského daňového práva a ustanovení obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) a na příkladu Itálie ukazuje integraci principů práva na ochranu osobních údajů do oblasti automatizovaných daňových kontrol. - Poznámky.

Petra Pospíšilová

Co je CESOP a první zkušenosti s podáváním hlášení do něj

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 1, s. 37-40

V únoru 2020 přijala Evropská unie směrnici č. 2020/284/EU, která zavádí pro poskytovatele platebních služeb nové povinnosti hlásit vybrané přeshraniční platby do tzv. centrálního elektronického systému platebních informací (CESOP). Ambicí členských států je, aby CESOP centralizoval a agregoval údaje o platebních informacích, a usnadnil tak odhalování a kontrolu podvodných aktivit souvisejících s DPH. Do českého právního řádu byly tyto povinnosti implementovány novelou č. 417/2023 Sb. zákona o DPH. Autorka v článku představuje povinnosti poskytovatelů platebních služeb a dále se zaměřuje na problematické oblasti nové regulace, mezi něž řadí kvalitu dat, obsah hlášení, objem dat i průchodnost systémem přes dvě kontrolní brány. - Poznámky.

Marcel Pitterling

Daň z příjmů fyzických osob po novelách přijatých v roce 2025 : s vlivem na daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2024

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 4, s. 26-33

Článek přináší přehled přímých i nepřímých novel zákona o daních z příjmů ve vztahu k dani z příjmů fyzických osob, které obsahují změny schválené a publikované v r. 2025. Zaměřuje se na změny ovlivňující daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období r. 2024. Jedná se o změny provedené zákonem č. 24/2025 Sb. (Lex Ukrajina VII); zákonem č. 32/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů EU v oblasti digitalizace finančního trhu a financování udržitelnosti (příjmy z prodeje kryptoaktiv); a zákonem č. 84/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. - Poznámky.

Death may be certain

Jsou smrt a zdanění skutečně jisté?

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9448, p. 70

Příspěvek se v návaznosti na daňové reformy v USA zamýšlí nad optimální a efektivní výší zdanění příjmu osob s vysokými příjmy. Odkazováno je na výzkumy renomovaných ekonomů, jako např. J. Mirrleese, E. Saeza a S. Stantechevy či Ch. Jonese. Výzkumy se v souvislosti se zdaněním dotýkaly témat jako je štěstí či inovace.

Hana Baráková, Jiří Žezulka, László Hajnal

Digitalizace a umělá inteligence ve správě daní v České republice : příležitosti, výzvy a přínosy

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 1, s. 41-44

Příspěvek se věnuje současným možnostem i budoucím směrům, jimiž se může ubírat správa daní v ČR pod vlivem digitalizace a rozvoje umělé inteligence. Autoři charakterizují uplatnění AI ve správě daní a uvádějí, které modely a algoritmy jsou v této oblasti využívány (klasifikační algoritmy, regresní algoritmy, metody pro detekci anomálií, zpracování přirozeného jazyka (NLP) aj.). Dále upozorňují na přednosti a limity automatizace (zejména odklon od plošných či namátkových kontrol směrem k cílenému

dohledu) i na přínosy pro daňové poplatníky (uživatelská přívětivost, preventivní působení správce daně). Autoři rovněž připomínají využití AI v pokročilých analýzách mezinárodních finančních transakcí. Rizika digitalizace spatřují v oblasti kybernetické bezpečnosti, ochraně soukromí a lidském faktoru. Rozebírají i etické a legislativní zakotvení využívání umělé inteligence ve státní správě.

Pavel Novák

Dobrovolná registrace k DPH : změny

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 26, (2025) č. 5-6, s. 33-37

Zákon č. 461/2024 Sb. významně novelizuje zákon o dani z přidané hodnoty. V rámci změn účinných od začátku r. 2025 došlo také k významným úpravám pravidel pro registraci k DPH a souvisejícího registračního řízení. V novelizovaném § 4a ZDPH je vymezen obrat v tuzemsku pro účely DPH. Autor informuje o sledování výše obratu v tuzemsku pro zákonnou registraci, rozebírá možnosti, jak se stát osobou registrovanou k dani, a problematiku doplňuje řadou příkladů. Přibližuje také podmínky dobrovolné registrace plátce DPH a přihlášku k registraci u dobrovolných registrací plátců. -- Viz také shrnutí změn ve stanovení základu daně pro DPH na s. 29-32.

Václav Benda

DPH v režimu pro malé podniky od 1.1.2025

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 33, (2025) č. 2, s. 29-34

Pravidla nového zvláštního režimu pro malé podniky jsou jednotně dána evropskou směrnicí o společném systému daně z přidané hodnoty. Základním cílem je umožnit tzv. malým podnikům usazeným na území jiného členského státu EU, než ve kterém mají sídlo, osvobození od uplatňování daně v členském státě, v němž uskutečňují zdanitelné plnění. Vymezení toho, kdo je malým podnikem, se váže na výši obratu dosahovaného osobou povinnou k dani, která chce tento zvláštní režim využívat. Autor upozorňuje na změny ve vymezení obratu pro účely DPH a v pravidlech pro registraci osob povinných k dani jako plátců daně, které souvisejí se zavedením režimu pro malé podniky. Návazně s využitím příkladů vysvětluje pravidla praktického uplatnění režimu pro malé podniky.

Gautham S. Mukundan

The illusion of inclusivity : analysing the psychological factors affecting developing countries in consensus-driven international tax negotiations

Iluze inkluзивity : analýza psychologických faktorů, které ovlivňují rozvojové země při mezinárodním daňovém vyjednávání založeném na konsenzu

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 3, p. 92-99

Příspěvek se zabývá nedostatečným zapojováním rozvojových zemí do vyjednávání mezinárodních daňových pravidel na půdě OECD. Nejprve je popsáno, jak se zapojování rozvojových zemí do jednání vyvíjelo v průběhu času, následně autor uvádí faktory, které přispívají k tomu, že tyto státy do rozhodování zapojeny nejsou, a dále jsou uvedena doporučení, jak celý problém zlepšit. Mezi faktory, které vytvářejí tzv. "neinkluзивitu", uvádí autor depolitizaci jako nástroj pro uplatňování moci či příliš krátké lhůty (deadliny), kvůli kterým jsou rozvojové země s nedostatečnou odbornou kapacitou nuceny volit neoptimální rozhodnutí. - Poznámky.

Pablo Mahu and Alejandro Franco

Interaction of domestic law liquidation losses and GloBE rules from a Chilean and Dutch perspective

Interakce domácí legislativy upravující likvidační ztráty a pravidel GloBE z pohledu Chile a Nizozemí

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 3, p. 85-91

Článek se zabývá souladem mezi mezinárodními pravidly proti erozi daňového základu (Global Anti-Base Erosion rules, GloBE) a vybranou situací v domácí legislativě Nizozemí a Chile. Podle chilské a holandské legislativy může být daňová ztráta vznikající při likvidaci podniku odpočitatelná. Podle GloBE se nezapočítává do efektivní daňové sazby, což může vést k dorovnávací dani (top-up tax). Příspěvek nejprve popisuje pravidla globálního minimálního zdanění (jejich rozsah, jak GloBE zohledňuje zisk a ztrátu, výpočet efektivní a dorovnávací sazby, atd.), následně se pak věnuje již samotné interakci s místními pravidly. - Poznámky.

Michel Braun, Jenny Köppe-Karkutsch

Level Up: Der Weg zum AI-Enhanced Tax Team

Zvýšení úrovně: cesta k daňovému týmu s umělou inteligencí

Der Betrieb, Jg. 78 (2025), Nr. 11, S. 622-628

V mnoha daňových týmech zůstává potenciál umělé inteligence z velké části nevyužit. Důvodem je často nepochopení možností a omezení této technologie. Článek ukazuje, jak mohou daňoví specialisté využít umělou inteligenci ke zvýšení efektivity, produktivity a kvality. Které funkce jsou potřebné? Jak vypadají praktická řešení z pohledu uživatele a jaké dovednosti jsou zapotřebí? Kromě toho je představen osvědčený rámec, který pomáhá úspěšně integrovat umělou inteligenci do daňového týmu krok za krokem. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M8.

Niklas Hoyer

Mehr rausholen

Vytěžit z nich více

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 17, S. 70-75

Daňová přiznání by měla být s pomocí umělé inteligence vyplněna ještě rychleji. Funguje to? Které služby jsou užitečné? Článek srovnává 16 digitálních daňových pomocníků (software, web, aplikace) v německém prostředí.

Alena Wágner Dugová

Neformální komunikace správce daně s daňovým subjektem

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 1, s. 45-49

Správce daně se v praxi snaží kromě oficiální komunikace používat i méně formální způsoby komunikace, jako je e-mail či telefonický rozhovor. Článek se zabývá vybranými aspekty neformální komunikace správce daně s daňovými subjekty a vybranými judikáty relevantními k tomuto tématu. Autorka upozorňuje, že právní úprava pro neformální způsob komunikace prakticky absentuje. Přibližuje případy, kdy je zaslání emailu správcem daně ukotveno v zákoně, dále rozebírá jednotlivá úskalí neformální komunikace (např. prokazování zaslání emailu, pořízení úředního záznamu, problémy s telefonickým spojením na správce daně, bezpečnost komunikace, zahájení daňové kontroly emailem, aspekt mlčenlivosti). Autorka zdůrazňuje, že v rámci zásady vstřícnosti, rychlosti řízení a lidské komunikace může být neformální komunikace užitečná, ale měla by být využívána takovým způsobem, aby daňový subjekt nebyl zkrácen na svých právech v rámci správy daní.

Maria Kalitsi

The new Greek voluntary compliance regime

Nový dobrovolný režim zaměřený na plnění daňových povinností v Řecku

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 1, p. 42-44

V článku je představen nový řecký dobrovolný režim dodržování daňových povinností ("voluntary tax compliance"), který je součástí daňového řádu přijatého v dubnu 2024. Autorka shrnuje a komentuje ustanovení čl. 75, které zavádí možnost snížení penále v případě daňové kontroly, jejíž výsledek je daňovým poplatníkem odsouhlasen. Dále zvažuje potenciální účinnost tohoto nástroje v předcházení daňových sporů a porovnává nové ustanovení s obdobnými opatřeními. - Poznámky.

Iva Rindová, Jana Rohlíková

Novela zákona o daních z příjmů : dobrovolnost režimu odloženého zdanění zaměstnaneckých podílů

Mzdová účetní, Sv. 31, (2025) č. 5, s. 18-22

S účinností od 1.1.2024 byl zaveden nový režim pro zdanění příjmů zaměstnance z nabytí podílů v obchodní korporaci, která je jeho zaměstnavatelem nebo je s tímto zaměstnavatelem kapitálově propojená (tzv. "zaměstnanecké akcie"). Zdanění těchto příjmů se povinně odkládalo až na okamžik tzv. realizace. Článek informuje o zásadní změně, kterou s účinností od 1.4.2025 přináší zákon č. 84/2025 Sb. Režim odložení zdanění zaměstnaneckých akcií se stává dobrovolným. Autorky přibližují volbu daňového režimu ze strany zaměstnavatele, přechodné ustanovení pro podíly nabyté od 1.1.2024 do 1.4.2025 a možnost zpětného uplatnění režimu. Zdůrazňují, že rozhodnutí o režimu příjmu je vždy v rukou zaměstnavatele jako plátce, což výslovně potvrzuje stanovisko Finanční správy.

Graham Butler

Offsetting dividend taxation through corporate taxation for resident undertakings and the free movement of capital

Kompenzace daně z dividend prostřednictvím daně z příjmů právnických osob u podniků-daňových rezidentů a volný pohyb kapitálu

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 1, p. 38-41

Autor přibližuje případ C-782/22, ve kterém nizozemský soud předložil SDEU předběžnou otázku týkající se rovného zacházení se společnostmi-rezidenty a společnostmi-nerezidenty v případě zdanění dividend. Jádrem sporu byla otázka, zda nizozemské daňové právo umožňuje nezákonné omezení volného pohybu kapitálu v případě, že společnost-nerezident hradí 15% daň z dividend, zatímco dividendy vyplacené společnosti-rezidentovi podléhají srážkové dani z dividend, která může být v plné výši započtena proti dani z příjmů právnických osob, v důsledku čehož je daňové zatížení těchto dividend nulové. - Poznámky.

Zdeněk Fojtík

Položky odčitatelné od základu daně z pohledu fyzických osob ve znění účinném pro roky 2024 a 2025

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 3, s. 13-20

Praktický pohled na položky odčitatelné od základu daně pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob. Článek se zaměřuje především na základní principy a podmínky pro uplatnění daňové ztráty (odpočet daňové ztráty vč. vzdání se práva na uplatnění ztráty) a odpočtu na podporu odborného vzdělávání (odpočet na podporu pořízení majetku využívaného pro potřeby praktického vyučování či odborné praxe; odpočet na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta). Krátce je také přiblížen odpočet na podporu výzkumu a vývoje. Problematika je doplněna praktickými příklady.

Andreas Kowallik

Praxisvorschläge für eine kleine Unternehmensteuerreform zum 01.01.2026

Praktické návrhy malé reformy daně z příjmů právnických osob od 1. ledna 2026

Der Betrieb, Jg. 78 (2025), Nr. 9, S. 482-486

V červenci 2024 předložila odborná komise nazvaná "Zjednodušená daň z příjmů právnických osob" německému Spolkovému ministerstvu financí svou závěrečnou zprávu bez harmonogramu implementace. Po skončení funkčního období "semaforové" vládní koalice 6.11.2024 a po spolkových volbách v únoru 2025 existuje šance, že návrhy budou realizovány. Článek přináší přehled dosavadního vývoje a rozvíjí praktické návrhy pro rychlou implementaci změn od 1.1.2026. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Zdeněk Morávek

Problematika zdanění zaměstnaneckých benefitů. dokončení

Mzdová účetní, Sv. 31, (2025) č. 5, s. 23-29

Pokračování problematiky principů zdanění zaměstnaneckých benefitů dle zákona o daních z příjmů. Autor rozebírá a na příkladech ilustruje daňový režim následujících zaměstnaneckých výhod: využití služebního automobilu i pro soukromé účely; používání mobilního telefonu; daňově podporované produkty spojení na stáří; poskytování zaměstnaneckých benefitů osobám, které nepobírají odměnu za svou činnost (bezplatný výkon činnosti). -- K tématu viz také Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále č. 7/2025, s. 31-34.

Błażej Kuźniacki and Juliane Kokott

Prohibition of abuse in EU tax law (and beyond) : fundamental aspects of relevance to properly apply the concept of beneficial ownership

Zákaz zneužití práva (nejen) v evropském daňovém právu : základní aspekty důležité pro správné uplatňování konceptu skutečného vlastnictví

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 3, p. 71-84

Příspěvek se zabývá zákazem zneužití práva jako obecným principem práva Evropské unie a jeho vztahem ke skutečnému vlastnictví. Po krátkém úvodu je popsána role Soudního dvora EU při dohlížení nad zneužíváním legislativy prostřednictvím skutečného vlastnictví, následně je blíže představen pojem "zákaz zneužití" (včetně historického vývoje a okolností, za kterých se stal principem evropského

práva), dále je mj. představen vývoj judikatury SDEU k tématu a je popsán vztah "zákazu zneužití" k jiným právním zásadám. - Poznámky.

Magdaléna Vyškovská

Příjmy českých daňových rezidentů ze zahraničí a povinnost podat přiznání k dani z příjmů fyzických osob v České republice

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 3, s. 3-13

Článek upozorňuje na nejčastější případy, kdy má poplatník, který je českým daňovým rezidentem, povinnost podat přiznání k dani z příjmů v České republice v souvislosti s příjmy ze zahraničí. Autorka rozebírá režim příjmů českého daňového rezidenta ze závislé činnosti ze zdrojů v zahraničí (dle § 6 ZDP), příjmů z podnikání ze zdrojů v zahraničí (§ 7 ZDP) a příjmů z úroků a z dividend ze zdrojů v zahraničí (§ 8 ZDP). Dále se věnuje příjmům z nájmu nemovitého majetku ze zdrojů v zahraničí (§ 9 ZDP), příjmům z prodeje cenných papírů a podílů ze zdrojů v zahraničí (§ 10 ZDP) i příjmu z prodeje nemovité věci umístěné v zahraničí (§ 10 ZDP). Problematika je vysvětlena na řadě praktických příkladů. - Poznámky.

Jan Boháč

Správa daní Celní správou ČR

Clo-douane, Sv. 59, (2025) č. 4, s. 14-15

Celní správa v daňové oblasti. Povolení ve spotřební dani, energetické daně, teorie daní v gesci celní správy. Vývoj a změny v povoleních.

Lenka Heřmánková

Stav a vývoj daňových a celních příjmů k 31.3.2025

Clo-douane, Sv. 59, (2025) č. 4, s. 8-9

Zůstatky na účtech celní správy ČR ke dni 31.3.2025. Celkové zůstatky příjmů státního rozpočtu na účtech CS. Dovoz (DPH, spotřební daně, clo, správní poplatky, příslušenství); vnitrostátní spotřební daně; dělená správa; meziroční srovnání.

Radek Ondra

Substituční zmocnění při správě daní

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 33, (2025) č. 2, s. 15-28

Substituční zmocnění je často přehlížený institut při správě daní. Článek se zaměřuje na podmínky a na praktické aspekty, za kterých mohou zmocněnci při správě daní delegovat své povinnosti na další zmocněnce. Přináší hloubkový pohled na právní úpravu tohoto institutu obsaženou v daňovém řádu a objasňuje, kdy je volba substitučního zmocněnce nejen možná, ale dokonce i povinná. Důraz je kladen na rozdíly mezi teoreticko-právními předpoklady a praktickými výzvami, kterým čelí advokáti a daňoví poradci při snaze efektivně zastupovat své klienty, a to zejména v kontextu ochrany jejich práv a veřejných zájmů. Autor rozebírá otázky, kdy dojde k porušení povinnosti udělení substituční plné moci ad hoc, jak poskytnout součinnost správci daně v případě zániku substitučního zmocnění a zda je možné nahradit substituční plnou moc pověřením dle daňového řádu. - Poznámky. -- Druhý díl ze série článků.

Joel Slemrod

Tax privacy [elektronický zdroj]

Daňové tajemství

The Journal of economic perspectives, Vol. 39 (2025), No. 1, p. 205-224

Autor v příspěvku definuje pojem "daňové tajemství" (tax privacy) v kontextu práva USA, diskutuje o zpřístupňování informací z daňových přiznání široké veřejnosti v některých zemích (severské státy, ale i další) a zmiňuje i hackerské útoky, při kterých byla v USA a ve Velké Británii napadena data z daňových přiznání. Dále se mj. zabývá tím, jaké typy informací obvykle poplatníci nechtějí zveřejňovat, do jaké míry si podniky a veřejnost cení daňového tajemství či jak navrhnout opatření, která mohou minimalizovat rozsah uváděných osobních údajů. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/jep.20241431>

Ondřej Moravec

Úročení zadržené DPH opět v rozporu s právem EU? : deset let od Kordárny po QANTO

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 7-8, s. 226-233

Článek se věnuje problematice úročení státem neoprávněně vybrané či zadržované daně z přidané hodnoty. Autor analyzuje klíčová rozhodnutí vrcholných soudů ČR, která ovlivnila správní praxi směrem k její dnešní podobě. Při rozboru je kladen důraz především na část argumentace, která vychází z práva EU. Prvním rozhodnutím je rozsudek NSS ve věci Kordárna, jímž bylo právo na úrok z daňového odpočtu poprvé pojmenováno. Na příkladu rozsudku EP Energy Trading ukazuje stanovisko k výši správného úroku, k čemuž se také vyjádřil NSS ve věci Černohorská Developerská. V případě Erament Trading řešily soudy otázku opožděné výplaty úroku a zákazu úroku z úroků. Ústavní soud v květnu 2024 vydal nález ve věci Qanto, kterým odmítl závěr NSS, dle něhož samotný opožděně vyplacený úrok z daňového odpočtu dle právní úpravy účinné do 31.12.2020 úročení nepodléhá. V závěru autor shrnuje stěžejní závěry plynoucí z analyzované judikatury a konfrontuje je s aktuální judikaturou Soudního dvora EU. - Poznámky.

Lars Hummel, Steffen Lampert

Verfassungsrechtliche und steuersystematische Herausforderungen landesgesetzlicher Hebesatzdifferenzierungen bei der Grundsteuer

Ústavněprávní a daňově systematické výzvy rozlišování sazeb pozemkových daní v zemských zákonech

Finanz-Rundschau, Jg. 107, (2025) Nr. 8, S. 341-356

Příspěvek se detailně věnuje problematice odchylek zemského práva od spolkového při určování a rozlišování sazeb pozemkových daní v Porýní-Vestfálsku. Na právní výklad Porýní-Vestfálska navazují výklady i spolkových zemí Porýní-Falc, Šlesvicko-Holštýnsko a Sasko-Anhaltsko. Rekapituluje reformu pozemkové daně (vč. rozhodnutí Spolkového ústavního soudu z 10.4.2018), v důsledku umožňující určovat obcím sazbu pozemkové daně podle vlastního posouzení typu pozemku. Shrnuje související změny spolkové ústavy (mj. články 72, 105, 106), a poukazuje na dlouhodobý záměr spolkového zákonodárství podporovat daňovou nezávislost spolkových zemí mj. i delegací vybraných rozhodovacích pravomocí. Blíže se věnuje otázkám zákona o reformě pozemkové daně a možnosti určení pozemkové daňové sazby na příkladu Porýní-Vestfálska. V samostatné kapitole autoři pojednávají o jednotlivých vybraných otázkách porýnského zákona o pozemkové dani (Nordrhein-Westfalens Grundsteuerhebesatzgesetz – NWGrStHsG) s ohledem na příjmovou neutralitu, rovnost daňové zátěže a souvislost pozemkové daně s živnostenskou daní. - Poznámky.

Michelle Mund, Stefan Mohr

Der Versorgungsausgleich bei Gesellschafter-Geschäftsführern im Rahmen der betrieblichen Altersversorgung

Vyrovnění důchodů pro řídící pracovníky-společníky v kontextu podnikového důchodového zabezpečení

Der Betrieb, Jg. 78 (2025), Nr. 10, S. 550-554

Odchod společníka-vedoucího pracovníka z podniku v praxi stále častěji vyvolává složité právní otázky týkající se rozdělení důchodových nároků. Článek se zabývá příslušnými pokyny, relevantními testovacími kritérii a zdaněním důchodových nároků v případě odchodu z pohledu společníka-vedoucího pracovníka v Německu. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M9.

Lilian Klímová

Vymáhání Celní správy ČR

Clo-douane, Sv. 59, (2025) č. 5, s. 14-15

Autorka informuje o vymáhání daní Celní správou ČR dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Popisuje, ve kterých letech celní správa převzala vymáhání některých daní, vysvětluje pojem "dělená správa", přibližuje chystané legislativní změny (tzv. celnický balíček) a zabývá se i exekucemi.

Jana Ledvinková

Zaměstnanecké benefity pohledem zákona o DPH

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 3, s. 31-38

Zaměstnaneckými benefity jsou plnění nad rámec mzdy či platu, která nepředstavují platbu za vykonanou práci a na která nevzniká zákonný nárok. Tyto zaměstnanecké výhody jsou důležitým motivačním prvkem pro udržení zaměstnanců v podnicích. Článek se zaměřuje na problematiku zaměstnaneckých benefitů pohledem zákona o DPH a stanovisek GFŘ. Autor se věnuje stravování pro zaměstnance ve vazbě na DPH (formy příspěvku na stravování, sazba daně u stravovacích služeb, potravin a podávání nápojů, poskytování jídla či nápojů bez úplaty), dále ostatních benefitů k uspokojování potřeb zaměstnanců a jejich rodinných příslušníků bez úplaty i benefitů poskytovaným zaměstnancům za úplatu.

Zdeněk Kuneš

Zvláštní režim jednoho správního místa - režim Evropské unie. 1. část

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 3, s. 20-27

Autor rozebírá problematiku použití zvláštního režimu jednoho správního místa, který byl zaveden do zákona o DPH za účelem zjednodušení odvodu DPH pro osoby povinné k dani, jenž poskytují osobám nepovinným k dani služby nebo dodání zboží. Prostřednictvím zvláštního režimu jednoho správního místa odvádí poskytovatel služeb a dodavatel zboží pouze daň z poskytnutí těch služeb a dodání toho zboží, na které je možné zvláštní režim použít. Blíže je představen prodej zboží na dálku (odeslání nebo přeprava zboží, místo plnění a možná volba místa plnění zboží prodávaného na dálku). Návazně autor charakterizuje podmínky použití režimu Evropské unie při prodeji zboží na dálku. Problematika je ilustrována na několika příkladech.

Zdeněk Kuneš

Zvláštní režim jednoho správního místa - režim Evropské unie. 2. část

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 4, s. 3-7

Pokračování problematiky zvláštního režimu jednoho správního místa, který byl zaveden do zákona o DPH za účelem zjednodušení odvodu DPH. Autor rozebírá dodání zboží provozovatelem elektronického rozhraní, dále fikci dvou dodání podle § 13a odst. 2 zákona o DPH a použití režimu Evropské unie při dodání zboží provozovatelem elektronického rozhraní (domnělý dodavatel) i jeho podmínky. Problematika je ilustrována několika praktickými příklady.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 26, (2025) č. 5-6

Odpisování fotovoltaiky – změny (s. 5-7); Sjednaná dohoda se zaměstnancem (s. 8-10); Hypoteční úvěry: daňové řešení odpočtu úroků (s. 11-15); Samostatná věc movité a ZDP: pořizování, provozování a vyřazování (s. 16-18); Úroky z úvěrů na bytové potřeby (s. 19-22); Daňové řešení dohod – změna (s. 23-28); Základ pro výpočet DPH – změny (s. 29-32); Dobrovolná registrace k DPH – změny (s. 33-37); Nucený prodej obchodního majetku plátce a DPH (s. 38-41); Místo plnění a DPH (s. 42-47); Goodwill z pohledu daní a účetnictví (s. 51-53); Konsolidace a reporting (s. 62-63); Kursové rozdíly (s. 64-68); Investiční pobídky – aktivní politika zaměstnanosti (s. 76-79); Zdravotní pojišťovny – dlouhodobé sféry zájmu (s. 80-82); Zaměstnavatelé a dopočty do minima a do poměrného minima (s. 87-88); Úrazová renta a nezaměstnanost (s. 92-94); Produkty spoření na stáří – daňově podporované (s. 95-97); Minimální mzda podle zákoníku práce (s. 98-99); Osoba ze zahraničí – zaměstnanec českého zaměstnavatele (s. 100-103).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 26, (2025) č. 7

Formulář přiznání k DPH - změny (s. 3-6); Výpočet průměrného výdělku - změna (s. 7-10); Pracovní poměr na zkoušku: po novele zákoníku práce (s. 11-14); Soukromé vozidlo podnikatele: optimální ceny PHM (s. 15-17); Osvobození příjmů - nabytí vlastnického práva k domu nebo bytové jednotce (s. 20-22); Místo plnění u služeb - změny (s. 23-27); Cestovní služba - zvláštní režim (s. 28-31); Hmotný majetek (s. 37-39); Kurzové rozdíly a daně z příjmů (s. 40-43); Vedení daňové evidence podnikatele (s. 44-49);

Editační povinnost - posouzení správcem daně (s. 55-57); Jednorázová náhrada - skončení pracovního poměru (s. 58-61); Mzdové a platové problémy po novele zákoníku práce (s. 65-68); Dohody a souběh zaměstnání se SVČ (s. 69-71).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2025, č. 9-10

Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr a jejich zdanění v roce 2025 (s. 1-5); Náhrada škody a nemajetkové újmy vzniklé v důsledku daňového řízení - úvod do problematiky (s. 6-8); Ochrana dat v elektronické podobě - archivace a skartace (s. 9-10); Dotazy a odpovědi: Místo plnění u opravy stroje (s. 10); Cestovní náhrady pro Slovaka pracujícího v české firmě (s. 11); Prodej bytu a pořízení nového bydlení (s. 11-12); Úroky ze zápůjčky (s. 12); Kurz přepočtu cizí měny na českou ve směrnici a výjimky (s. 12-13); Prodej zděděného bytu a časový test (s. 13); Inkaso nakoupené pohledávky a jeho zdanění (s. 14); Zdanění nájmu bytu (s. 14).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2025, č. 10

DPH u dovozu zboží do ČR - předmět daně, definice plnění, místo plnění při dovozu zboží, povinnost přiznat daň, daňový doklad, základ daně a nárok na odpočet (s. 1-4); Dotazy a odpovědi: Pomaturitní studium a vazba na osvobozená plnění podle ZDPH (s. 5); Bezdůvodné obohacení z hlediska DPH (s. 5); Identifikovaná osoba - odvod DPH (s. 6); Energie a DPH (s. 7); Osvobození služeb od DPH vázaných na dovoz a vývoz zboží (s. 7); Dodávka elektřiny zahraniční organizační složce a DPH (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2025, č. 11

Oprava základu daně a oprava odpočtu daně v případě nedobytné pohledávky nebo pohledávky po splatnosti od 1.1.2025 (s. 1-4); Dotazy a odpovědi - Uplatňování DPH u staveb od 1.7.2025 (s. 5); Režim přenesené daňové povinnosti (s. 5); Zámečnické práce a DPH (s. 5-6); Nezisková organizace - identifikovaná osoba (s. 6); Uplatňování DPH u dokladů ze země EU (s. 6-7); DPH u opravy bytu (s. 7); DPH u odměny za prodej přepravních dokladů ve veřejné hromadné dopravě (s. 7-8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2025, č. 12

Dopady změn v ZDPH u neziskových organizací - I. část: naznačená budoucí změna v pojetí dotace přímo vázané k ceně plnění; dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností (s. 1-4); DPH u vývozu zboží: z pohledu celních předpisů EU, z pohledu DPH, osvobození od daně, daňový doklad, daňové přiznání a základ daně, dočasný vývoz zboží do třetí země se zpětných dovozem do tuzemska, osvobození poskytnutí služeb vázaných na vývoz zboží (s. 4-7); Dotazy a odpovědi: Oprava zdroje vytápění na Slovensku s fakturací mezi dvěma plátcí CZ (s. 7); Odpočet DPH u pohledávky po splatnosti (s. 7-8); DPH u přijetí elektronických služeb (s. 8); Přefakturace pojištění firmou z Německa (s. 8).

Finanční, daňový a účetní bulletin

Sv. 33, (2025) č. 2

Výpověď z pracovního poměru v praxi: právní rámec, rizika a novinky (s. 2-6); Zásadní věcné změny obsažené v tzv. "flexinovele" zákoníku práce - 1. část (s. 7-11); Pár poznámek k novému pojmu "životní cyklus daně" (s. 12-14); Substituční zmocnění při správě daní (s. 15-28); DPH v režimu pro malé podniky od 1.1.2025 (s. 29-34); Nejistoty ohledně budoucího směřování uvádění informací o udržitelnosti podle CSRD (s. 35-37); Přirozené úbytky zásob a ztrátové v maloobchodě (s. 38-48); Dotazy a odpovědi: Zdanění prodeje obchodního podílu v s. r. o. (s. 49-51), Osvobození příjmu z prodeje darované nemovitosti (s. 51-52), Opravná položka k pohledávce u insolventního zahraničního odběratele (s. 54-55).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Robert L. Axtell and J. Doyne Farmer

Agent-based modeling in economics and finance : past, present, and future [elektronický zdroj]
Multiagentní modelování v ekonomii a financích : minulost, současnost a budoucnost

The Journal of economic literature, Vol. 63 (2025), No. 1, p. 197-287

Článek informuje o tzv. multiagentním modelování (agent-based modeling, ABM), což je výpočetní metodologie pro reprezentaci chování jedinců za účelem zkoumání společenských jevů. Autoři se soustředí na využití ABM v ekonomii a financích. Metoda umožňuje zmírnění (uvolnění) obvyklých předpokladů v běžných ekonomických modelech. Příspěvek nejprve představuje multiagentní modelování, uvádí, na které přístupy ABM navázalo a dále se již soustředí na aplikaci ABM v ekonomii (v oblasti modelování trhů v mikroekonomii, teorie her, organizace odvětví a trhů a chování organizací, ekonomie práce, aj.). Poté je představeno současné využití ABM v praxi a jsou okomentovány příležitosti a výzvy do budoucna. - Poznámky. -- Viz i krátká oprava k článku na webu z 24. 3. 2025. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/jel.20221319>

Melissa Dell

Deep learning for economists [elektronický zdroj]

Hluboké učení v ekonomii

The Journal of economic literature, Vol. 63 (2025), No. 1, p. 5-58

Tzv. hluboké neuronové sítě (deep neural networks) převádějí rozsáhlá nestrukturovaná data (texty, obrazové skeny dokumentů, satelitní snímky, audio či video) na strukturované informace. Vzniká tak formát, který je snazší na zpracování a porozumění. Výsledné vektory jsou použity v praxi např. při zjišťování, zda určitý lékařský snímek obsahuje patologický nález či při identifikaci neformálních prodávačů na snímcích z měst. Autorka v teoreticky zaměřeném příspěvku shrnuje aktuální stav výzkumu v oblasti hlubokého učení a zabývá se jeho možným využitím v ekonomické vědě. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/jel.20241733>

Oscar Jorda, Alan M. Taylor

Local projections [elektronický zdroj]

Lokální projekce

The Journal of economic literature, Vol. 63 (2025), No. 1, p. 59-110

Autoři v příspěvku představují metodu lokálních projekcí, která se používá pro odhad dopadů vnější intervence nebo šoku na výsledek. Dle autorů metoda překlenuje rozdíly mezi "nejlepší praxí" v aplikované mikroekonomii a časovými řadami v makroekonomii. V článku je podán přehled aktuálního stavu výzkumu (state of art) v této oblasti. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/jel.20241521>

Nauro F. Campos, Paul De Grauwe, and Yuemei Ji

Structural reforms and economic performance : the experience of advanced economies [elektronický zdroj]

Strukturální reformy a hospodářská výkonnost : zkušenosti vyspělých ekonomik

The Journal of economic literature, Vol. 63 (2025), No. 1, p. 111-163

Autoři v příspěvku předkládají komplexní zhodnocení teoretické i empirické literatury na téma "strukturální reformy ve vyspělých ekonomikách". Obsaženy jsou např. reformy trhu s produkty, reformy finančního trhu či reformy trhu práce. Rovněž je zkoumána souvislost mezi strukturálními reformami a hospodářským cyklem a je zhodnocena i literatura týkající se politické ekonomie reform. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/jel.20231527>

Martin Bod'a, Emília Zimková, Anton Karaka

Twenty years of efficiency research in Czech and Slovak banking : a bibliometric analysis

Dvacet let výzkumu efektivity v českém a slovenském bankovníctví : bibliometrická analýza

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 28 (2025), No. 1, p. 135-151

Článek představuje přehled 44 empirických studií využívajících frontier techniky k analýze efektivity českých a slovenských komerčních bank s cílem shrnout současný stav výzkumu v této oblasti. Na

základě vzorku extrahovaného z databáze Web of Science autoři provádějí analýzu, kde identifikují klíčové přispěvatele, vlivné práce a strukturu jejich vzájemných vazeb. Podle autorů článek zdůrazňuje nejvlivnější autory a studie, mapuje síť vědecké spolupráce a sleduje šíření znalostí v dané oblasti. Zjišťují, že se výzkum efektivit bankovníctví v České republice a na Slovensku vyvinul z globální literatury o efektivitě bankovníctví a zůstává s ní úzce spjat. Vzory analyzované produktivity jsou v souladu s mezinárodními trendy. Počáteční fáze výzkumu byla poháněna zahraničními vědci, kteří zkoumali dopady transformace na bankovníctví, a pokračovala až do r. 2013, kdy se do popředí dostali domácí vědci. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2025-1-009>

By Hunt Allcott, Daniel Cohen, William Morrison, and Dmitry Taubinsky

When do “nudges” increase welfare? [elektronický zdroj]

Kdy tzv. "pošťouchnutí" zvyšují blahobyt?

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 5, p. 1555-1596

Autoři zkoumají účinky tzv. "pošťouchnutí" (koncept z oblasti behaviorální ekonomie), a to na příkladu označování spotřeby automobilových paliv a slazených nápojů v USA. Je zjištěno, že štítky snížily spotřebu, zároveň ale mohly snížit blahobyt, jelikož zvětšují tzv. rozptyl zkreslení výběru (variance of choice distortions). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.20231304>

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

A. Kröner, J. Trauthig

Bafin lockert Vorgaben für Kredite

Bafin rozvolňuje podmínky pro úvěry

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 84 (2.5.2025), S. 32

Spolkový úřad finančního dohledu Bafin snižuje stanovené nároky na stavební půjčky fyzických osob. Banky mají nově povinnost udržovat kapitálovou rezervu ve výši 1 %, oproti dosavadnímu 2% požadavku.

Emmanuel Caiazza, Alberto Zazzaro

Bank diversity and financial contagion

Různorodost bank a finanční nákaza

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 77, 23 p.

Autoři v teoreticky zaměřeném příspěvku s pomocí modelu clearingových plateb analyzují finanční nákazu v bankovním systému, ve kterém jsou banky vzájemně propojené mezibankovními pohledávkami a shodnými aktivy. Je určeno, za jakých okolností (v případě jaké struktury mezibankovní sítě) je bankovní systém odolný vůči nákaze. - Poznámky.

Tom Kadeřábek

Bitcoin a nemovitosti jako rezervy ČNB?

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 3, s. 16-17

Bankovní rada ČNB nedávno rozhodla o vypracování detailní analýzy o možnosti rozšíření aktiv držených v rámci portfolia devizových rezerv centrální banky. Dle dřívějších zpráv se také k rozšíření devizového mixu zvažuje začít nakupovat bitcoin. Článek upozorňuje na klady a zápory takového postupu a rozebírá důsledky pro cenovou stabilitu, popř. udržení zdravého stavu ekonomiky ČR. Autor zdůrazňuje, že nákupu nemovitostí (prostřednictvím nemovitostních fondů v cizí měně) by se měla centrální banka vyhnout. Výrazně by tím ovlivňovala jejich cenu i dostupnost bydlení. -- K tématu viz také čas. Euro č. 22/2025, s. 34-35.

Cryptocracy : crypto and politics in America

Kryptokracie : kryptoměny a politika v USA

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9448, p. 16-18

Kryptoměny jsou v USA na vzestupu, a to především kvůli jejich podpoře ze strany stávající prezidentské administrativy. Objevuje se tlak na mírnější regulaci, sílí lobbying, o kryptoměny roste zájem i u investorů. Článek informuje o změnách v přístupu úřadu SEC ke kryptoměnám, o vazbách kryptoměn na D. Trumpa a jeho rodinu a podporovatele, klasifikaci kryptoměn ze strany dohledových

institucí i o reakci Trumpových politických oponentů. Zároveň jsou zmíněny i obavy některých zástupců tohoto odvětví, že nadšení D. Trumpa pro kryptoměny může v konečném důsledku odvětví spíše uškodit. -- Viz i související příspěvek na s. 8.

Joana F. Kanda, João M. Pinto, Beatriz P. Silva

The ECB's APP's impact on non-financial firms' cost of borrowing and debt choice

Vliv programu nákupu cenných papírů Evropské centrální banky na výpůjční náklady a volbu dluhu u nefinančních podniků

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 77, 18 p.

Autoři se příspěvkem zabývají vlivem programu nákupu aktiv (kvantitativní uvolňování) ze strany Evropské centrální banky na výpůjční náklady firem a formu dluhu (rozhodování mezi syndikovanými půjčkami a korporátními dluhopisy). Zkoumáno bylo časové období 2000-2019. Je zjištěno, že Program nákupu cenných papírů podnikového sektoru (CSPP) snížil úrokové rozpětí (spread) u firemních dluhopisů (a to u těch, na které se program vztahuje i u těch, kterých se netýká) a u syndikovaných půjček. Poukázáno je na existenci tzv. "kanálu výpůjčních nákladů" (cost of borrowing channel), kdy úrokové rozpětí u syndikovaných půjček odráží výpůjční náklady na trhu s dluhopisy. Dále bylo zjištěno, u kterých firem ovlivnil program rozhodování mezi uvedenými formami dluhu (jde o tzv. "nonswitchers", tedy firmy, které nezměnily v rozhodném období zdroj financování). - Poznámky.

A. Kröner, Y. Osman

EZB treibt Vereinfachung von Bankenregeln voran

ECB urychluje zjednodušování bankovních pravidel

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 83 (30.4.2025), S. 38

Evropská centrální banka založí pracovní skupinu pro zjednodušení bankovních pravidel v úzké koordinaci s EBA (Evropským orgánem pro bankovníctví). Skupinu, která by měla vzniknout do konce roku, povede viceprezident ECB Luis de Guindos, jejími členy pak budou ředitelé centrálních bank Itálie, Francie a Německa.

Stefan Reccius, Anna Kipnis

Inflation in Euro-Zone fällt unter EZB-Ziel

Inflace v eurozóně klesla pod inflační cíl ECB

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 106 (4.6.2025), S. 30

Inflace v eurozóně dosáhla v květnu 2025 výše 1,9 % (nejnižší hodnota od září 2024), což je v souladu se záměrem ECB udržet inflaci pod 2% hranicí. V sektoru služeb pak inflace poklesla z 4 % na 3,2 %. Finanční trhy očekávají snížení hlavní úrokové sazby z 2,25 % na 2 % při nejbližší příležitosti. Příznivý vývoj vykazuje i míra nezaměstnanosti (během dubna podle Eurostatu poklesla z 6,3 % na 6,2 %) a růst půjček a úvěrů soukromých domácností a podniků (růst na 1,9 %, resp. 2,6 %). Očekáváno je další snížení hlavní úrokové sazby na 1,75 % v průběhu července.

Silvia Sciorilli Borrelli

Italy's banking takeover frenzy

Horečka bankovních převzetí v Itálii

Financial Times, Vol. 2025, No. 41935 (7.5.2025), p. 17

Italský finanční sektor prochází transformací, kdy se mocné osobnosti, politické zájmy a velké banky střetávají v sérii riskantních fúzí a akvizic. V centru dění stojí magnát Francesco Gaetano Caltagirone, který se snaží přetvořit vedení investiční banky Mediobanca a pojišťovny Generali prostřednictvím složité sítě transakcí zahrnujících Monte dei Paschi di Siena, Banco BPM a UniCredit. Italská vláda konsolidaci podporuje, ale obává se zahraničního vlivu. MPS překvapivě podala nabídku na odkup Mediobanca v hodnotě 13 miliard eur a Mediobanca reagovala převzetím Banca Generali. Výsledek by mohl předefinovat bankovní scénu v Itálii a v případě neúspěchu dohod hrozí další fragmentace.

Ashley Oerth

Jsmo na začátku býčího runu na bitcoin? : a čekají nás nová maxima?

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 2, s. 60-61

Pohled na výkonnost digitálních aktiv v r. 2024 a nastínění výhledu pro r. 2025. Autor identifikuje pět významných faktorů, které naznačují, že kryptoměny budou i nadále výkonné. Řadí mezi ně nástup

amerických politiků vstřícných vůči kryptoměnám (zej. prezident Trump), usnadnění investování do bitcoinu, vývoj postoje investorů a pozitivnější vnímání bitcoinu, příznivé tržní podmínky a rozvoj tokenizace (včetně projektů digitálních měn centrálních bank). Bitcoin i další kryptoměny by mohly výrazně těžit z pozitivních zpráv, očekává se i zvýšená ochota riskovat na širokém trhu. Graf ukazuje hodnotu bitcoinových ETF v porovnání se zlatými ETF v USA.

Kenneth Rogoff : by invitation

Kenneth Rogoff : na pozvání The Economist

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9447, p. 12

Americký ekonom K. Rogoff se ve svém příspěvku zabývá dopadem prezidentsví D. Trumpa na postavení americké měny. Věnuje se rovněž vývoji dominance dolaru v dřívějšku, vzestupu čínského jüanu, udržitelnosti amerického dluhu, útokům americké administrativy na centrální banku Fed a její vedení a dalším souvisejícím otázkám.

Laura de la Motte

Krypto-Vermögen richtig vererben

Správně zdědit majetek v kryptoměnách

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 93 (15.5.2025), S. 44-45

Blíže k problematice kryptoměn jako předmětu dědictví. Článek poukazuje na specifika informování pozůstalých o majetku, jeho uchování (online, různé typy úložišť či hardwarové peněženky) a na klíčovou roli majetkového přiznání, umožňující přístup k dědictví. Autorka zmiňuje specializovaný rakouský startup Charonium, který se zaměřuje na problematiku a metodiku dědictví kryptoměn. Tyto také podléhají dědické dani, která je kvůli volatilnímu kurzu vypočítána z hodnoty kryptoměn v den úmrtí zůstavitele.

Aneta Vondráčková, Martin Hobza

MiCA regulation under scrutiny

Regulace MiCA pod drobnohledem

Právník, Vol. 163, (2024) No. 3, příl. Lawyer Quarterly No. 1/2024, p. 91-100

Článek rozebírá dopady nového nařízení o trzích s kryptoaktivy (MiCA) na služby související s kryptoaktivy a na jejich poskytovatele. Autoři předpovídají významnou konsolidaci trhu, protože stávající poskytovatelé služeb se budou muset přizpůsobit tradičním finančním regulačním standardům. Ačkoli adaptace nařízení představuje provozní výzvy, licencování poskytovatelé mohou těžit z jednoduššího přeshraničního rozšiřování a větší legitimacy, což potenciálně zlepší přístup k bankovním službám. Tradiční finanční instituce, které dosud váhaly s angažováním se v kryptoaktivách, mohou díky zjednodušenému oznamovacímu procesu MiCA najít strategický vstupní bod. Pro retailové a institucionální klienty si MiCA klade za cíl zvýšit srozumitelnost, dostupnost a ochranu služeb. Autoři však varují před rizikem nadměrné regulace, která by mohla brzdit inovace, snížit konkurenceschopnost a omezit růstový potenciál tohoto odvětví. - Poznámky.

Helena Svobodová

Nařízení o digitální provozní odolnosti (DORA) a jeho vliv na interní audit ve finančních institucích

Interní auditor, Sv. 2025, č. 1, s. 26-30

Informační technologie v uplynulých letech podstatným způsobem změnily finanční sektor, kde mimo jiné způsobily přesun značné části kontaktů se zákazníky z poboček do online prostředí, přinesly zvýšenou efektivitu a také pokles či změnu chybovosti procesů finančních institucí. Tento vývoj má dopad i na povahu rizik, kterým jsou finanční instituce vystaveny, neboť se zvyšuje podíl rizik souvisejících s informačními a komunikačními technologiemi (IKT) na operačním riziku finančních institucí. Jedná se jak o IKT rizika z příčin vzniklých uvnitř organizací, tak i z příčin externích, zejména z důvodů kybernetických útoků. Nařízení DORA je stěžejní iniciativou EU v oblasti digitální provozní a kybernetické odolnosti, jejímž cílem je posílit bezpečnost v sektoru finančních služeb a sjednotit požadavky pro jednotlivé druhy dohlížených subjektů. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/03/IA1_25.pdf

Athina Petropoulou, Vasileios Pappas, Steven Ongena, Dimitrios Gounopoulos, Richard Fairchild

The performance of FDIC-identified community banks

Finanční výsledky bank, které FDIC označila za komunitní banky

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 77, 11 p.

Článek se zabývá tím, jak změna definice pojmu "komunitní banka" ze strany americké instituce FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation) ovlivňuje finanční výsledky těchto institucí (insolvence, úvěrové riziko, riziko likvidity, aj.). Ke změně došlo v r. 2012, přičemž nově byla brána v úvahu nejen velikost banky, ale i další faktory (podnikatelský plán, geografické hledisko, počet poboček). Je zjištěno, že banky s tímto označením jsou stabilnější a méně rizikové. Dále je určeno, jakou roli v tom hraje struktura vkladů a půjček. - Poznámky.

Matěj Novák

Platební sektor na prahu nové éry : jak digitální peněženky a nové technologie mění způsoby placení

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 2, s. 24-25

Rychlé platební systémy hrají stále významnější roli a pohodlí zákazníka jde ruku v ruce s technologickými inovacemi. V Česku jsou okamžité platby a bezkontaktní transakce již běžným standardem, nadále se rozšiřují také možnosti tzv. embedded payments (plateb integrovaných přímo do prostředí obchodníků). Tyto integrované platby umožňují shromažďovat data o zákaznickém chování, která mohou být využita pro lepší personalizaci služeb. Významná změna probíhá také ve vztahu zákazníků k digitálním finančním službám. Využívání smartbankingu v posledních letech raketově roste, ale důvěra zákazníka se snížila. Mobilní aplikace a digitální peněženky nyní hrají výraznou roli ve způsobu, jakým lidé spravují svoje finance, a stávají se strategicky klíčovým prvkem pro přizpůsobení firemních služeb pro mobilní prostředí. V oblasti B2B plateb dochází k rychlému rozvoji zejména u přeshraničních transakcí.

Recession and succession : the Federal Reserve

Recese a následnictví : americká centrální banka Fed

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9445, p. 11

O aktuální nezáviděníhodné pozici americké centrální banky. Jerome Powell, předseda Rady guvernérů Fed, je pod tlakem amerického prezidenta kvůli pouze mírnému snižování úrokových sazeb. Ekonomice by snížení sazeb pomohlo, situace ovšem není příliš přehledná. Kvůli clům hrozí růst cen, investoři ztrácejí důvěru v ekonomiku, výnosy dluhopisů jsou volatilní a akciový index S&P 500 klesl o 13 %. Pokud bude Powell upřednostňovat omezení inflačních očekávání před bojem s recesí, tlak ze strany amerického prezidenta pravděpodobně poroste. Článek krátce nastiňuje, jaké další tlaky lze ze strany D. Trumpa na Fed očekávat.

Leonidas Exuzidis, Stefan Reccius

Sinkende Inflation macht EZB-Notenbanker nervös : Preise in Deutschland

Klesající inflace znervózňuje bankéře ECB : ceny v Německu

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 84 (2.5.2025), S. 33

Inflace v eurozóně poklesla na 2,2 %, v Německu na 2,1 % meziročně. Podle Eurostatu pokračuje vývoj podobně i v dalších zemích eurozóny (ve Španělsku 2,2 %, Itálii 2,1 %, Francii 0,8 % ke konci dubna). Navzdory příznivému vývoji stoupla jádrová inflace od začátku roku z 2,6 % na 2,9 % vlivem celní a obchodní politiky USA. Ta může v důsledku oslabit dolar, posílit euro a přispět k cenové stabilitě. ECB plánuje další snižování úrokových sazeb.

Tomáš Danihlík

Směnka mezi manžely

Obchodní právo, Sv. 34, (2025) č. 4, s. 12-24

Autor se zabývá problematikou směnky vystavené za trvání manželství mezi manžely, jejichž společné jmění se spravuje zákonným režimem. Taková směnka sice bude za předpokladu, že obsahuje všechny nezbytné formální náležitosti, platná, ale autor se pokusil vysvětlit její možnou kauzální nepřipustnost. - Poznámky.

Barbara Casu, Elena Kalotychou, Petros Katsoulis

Stress testing OTC derivatives : clearing reforms and market frictions

Zátěžové testy mimoburzovních derivátů : clearingové reformy a tržní frikce

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 77, 20 p.

V důsledku světové finanční krize, která propukla okolo r. 2007, byla mj. posílena regulace mimoburzovních derivátů (over-the counter derivatives, OTC) s cílem snížit riziko protistrany a systémové riziko. Součástí nových pravidel byl mj. centrální clearing těchto derivátů či zavedení vyšších kapitálových požadavků. Autoři v příspěvku vyvíjejí model, ve kterém zkoumají vliv různých opatření zavedených v důsledku finanční krize, na riziko protistrany a systémové riziko, a dále zkoumají vliv tržních frikci na schopnost ustát šoky likvidity. Při výzkumu a kalibraci modelu byla použita data z největších mezinárodních bank, které fungují jako clearingový člen (clearing member, CM) ústřední clearingové protistrany (central counterparty, CCP) na derivátovém trhu, a data z největších investičních fondů na tomto trhu. - Poznámky.

Saskia Littmann

Systemstörer

Narušitel systému

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 18, S. 64-67

Investoři ztrácejí důvěru v USA a utíkají od dolaru. To ohrožuje také podnikání stínových bank. Článek se zabývá otázkou, zda hrozí nová finanční krize.

Hsuan-Chi Chen, Robin K. Chou, Chih-Yung Lin, Chien-Lin Lu

Too big to fail? : asymmetric effects of quantitative easing

Příliš velké na to, aby je bylo možné nechat selhat? : asymetrické účinky kvantitativního uvolňování

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 77, 22 p.

Autoři se zabývají vlivem kvantitativního uvolňování (QE) ze strany americké centrální banky na kapitálovou strukturu různě velkých podniků. Je zjištěno, že velké společnosti se v reakci na kvantitativní uvolňování více zadlužují. U malých firem je pravděpodobnější, že opatření podpoří jejich likviditu. Zároveň byla u velkých společností mj. identifikována souvislost opatření s provozním ziskem a odměňováním manažerů. Podle autorů zjištění poukazují na určitou neefektivitu QE. - Poznámky.

Astrid Dörner, Felix Stippler

US-Inflationsrate sinkt überraschend

Míra inflace v USA nečekaně klesá

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 92 (14.5.2025), S. 28-29

Inflace v USA ke konci dubna 2025 dosáhla 2,3 %, což je nejnižší hodnota od února 2021. Jádrová inflace pak dosáhla výše 2,8 %. Článek si blíže všímá očekávaného dopadu restriktivní celní politiky, která měla inflaci zvýšit, a současný stav připisuje využití dočasné celní pauzy obchodníky k naplnění skladů. Předním zdrojem inflace je stále rostoucí cena nemovitostí. Podle Goldman Sachs poklesla pravděpodobnost recese v USA ze 45 % na 33 %.

Jakob Blume

Weiterer Tiefschlag für den Dollar

Další rána pod pás pro dolar

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 97 (21.5.2025), S. 48

Kurz dolaru negativně ovlivňuje jak snížení ratingu USA, tak i reakce mezinárodních akciových trhů, kdy spekulativní investoři dále předpokládají pokles jeho hodnoty. Vyplývá to z dat americké komise CFTC. Podle agentury Moody's může současný 6% schodek veřejných financí během letošního roku dosáhnout až 9 %.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank**Sv. 33, (2025) č. 5**

NRB spustila program Dostupné nájemní bydlení s alokací 2,25 miliardy korun z Národního plánu obnovy (s. 8); Tuzemské banky zaznamenaly rekordní rok. Dominovala Česká spořitelna (s. 10-13); Kdo dřív přijde, ten dřív mele - rozhovor s V. Vojtíškem z ČSOB (s. 14-17); Postřehy z varšavského Eurofi: svět v dobách rostoucí nejistoty (s. 18-22); Nižší regulační zátěž aneb co nového v regulaci (s. 23); Zavedení Enterprise Investment Scheme v České republice: šance na podporu inovací a růstu SME (s. 26-27); Banky a SME: jak optimalizovat distribuční strategie pro úspěch? (s. 28-30); Obce kupí peníze pod polštářem, doplácíme na to všichni (s. 32-33); ČNB 2024? Ve znamení zisku! (s. 34-35); eDoklady ano, ale bankovní identita stále vede (s. 36-37); Trump nebyl pro trhy nikdy dobrý - rozhovor s P. Jacksonem ze spol. Invesco (s. 38-41); Jak vyžrát na masivní dvojité deficit americké ekonomiky? (s. 42-43); Ceny nehnuteľností dosahují svoje maximá. Najviac úverov poskytla Slovenská sporiteľňa (s. 44-45).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Bert Losse

Baisse am Ölmarkt: Booster für Europa?**Pokles cen na trhu s ropou: posilující faktor pro Evropu?**

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 17, S. 36-37

Celní chaos amerického prezidenta Trumpa a spory uvnitř kartelu OPEC způsobily propad ceny ropy. To by mohlo pomoci špatnému stavu německé ekonomiky. Článek se zabývá otázkou, jak velký je tento efekt pro německé a evropské hospodářství.

Jamie Smyth

Can Big Oil make the US a lithium giant?**Mohou velké ropné společnosti udělat z USA lithiového obra?**

Financial Times, Vol. 2025, No. 41949 (23.5.2025), p. 15

Dle geologické studie by podzemní ložisko lithia na jihu amerického státu Arkansas mohlo být dostatečné k uspokojení celé americké poptávky po lithiu. Článek popisuje nový způsob extrakce tohoto kovu prostřednictvím ropných solných roztoků, který slibuje rychlejší a environmentálně šetrnější alternativu k dosavadním způsobům těžby. To vyvolalo zájem amerických ropných společností. Ložisko může pomoci Spojeným státům snížit závislost na Číně, která dominuje na trhu s lithiem i bateriemi. Aby však bylo možné tento nový způsob extrakce využít, musí se nejprve prokázat jako ekonomicky a strategicky výhodný. Vláda a instituce v Arkansasu podporují případnou těžbu s nadějí, že se stát stane globálním hráčem na tomto trhu. Lithium zaznamenalo mezi r. 2020 až r. 2024 až trojnásobný nárůst globální poptávky, což vedlo k dominanci Austrálie, Číny a Latinské Ameriky v jeho těžbě.

Caught in a spiral**Zachycení ve spirále**

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9447, p. 62

Článek s odkazy na více než 50 let starou knihu "The World in Depression" Ch. Kindlebergera hovoří o tom, jak mohou státy postupovat při pádu "vůdčí ekonomiky" (hegemona). Kindleberger se ve své knize z r. 1973 zabýval světovou ekonomikou ve 20. a 30. letech 20. století. Autor považoval stabilitu za veřejný statek a mj. uváděl, že "vůdčí ekonomika" na sebe musí vzít "břemeno" v podobě poskytování volného trhu pro zboží, proticyklického financování a věřitele poslední instance. Článek dává Kindlebergerovy názory do souvislosti s postoji současného amerického prezidenta D. Trumpa a odkazuje na další literaturu k tématu (H. Rey z London School of Economics identifikovala tzv. novou Kindlebergerovu past, kdy sebedestruktivní hegemon nemá zájem poskytovat veřejné statky a nastupující hegemon toho není schopen). Zároveň je v příspěvku diskutována otázka budoucnosti dolarových půjček.

Bastien Alvarez, Charlotte Gallezot, Clarisse Hida and Gaëtan Mouilleseaux

Lessons from past industrial policies [elektronický zdroj]

Zjištění z minulých průmyslových politik

Trésor-economics, No. 358 (2025), p. 1-12

Autoři v článku shrnují zkušenosti s průmyslovou politikou v minulosti ve světě i ve Francii. Rozebírají její různá zaměření (cílená či průřezová, vývoj v čase) a představují vývoj průmyslové politiky ve Francii od 60. let minulého století (mj. připomínají tři příklady výrazných projektů, a to v oblasti jaderné energetiky, letectví a IT). Následně průmyslovou politiku v různých zemích člení do několika modelů (asijské modely, britský model, německý model, americký a finský model) a shrnují hlavní zjištění. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/05/Tresor_economics_358_2025.pdf

Poland's remarkable rise

Pozoruhodný vzestup Polska

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9449, p. 7

Článek, jenž vyšel před druhým kolem polských prezidentských voleb, hodnotí, co bude pro Polsko a Evropu znamenat případné vítězství jednotlivých kandidátů. Připomenuty jsou ekonomické úspěchy Polska po vstupu do EU i specifika polské politiky (veto polského prezidenta lze přehlasovat minimálně třemi pětinami parlamentu, takovou většinu stávající vláda nemá). Pokud by vyhrál K. Nawrocki, ztratila by Evropa dle autorů zdroj dynamiky a Polsko by naopak mohlo přijít o své místo v srdci Evropy, o něž tak těžce usilovalo. -- K Polsku viz i další články v čísle (s. 19-20 a 23).

Axel Schrunner

Stützt Schwarz-Rot die Konjunktur?

Podporuje červenočerná koalice konjunkturu?

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 95 (19.5.2025), S. 10

Bližší pohled na indikátory výkonu německé ekonomiky za první letošní pololetí. Ačkoli v prvním kvartále zaznamenalo spolkové hospodářství 0,2% mezičtvrtletní růst, nárůst produktivity o 1,4 %, průmyslu o 1,7 % a stavebnictví o 0,7 %, podle IWH (Institut für Wirtschaftsforschung Halle) stoupá počet insolvencí firem a živností, které překonávají finanční krizi let 2008/2009. Navzdory 3,1% meziročnímu růstu reálných mezd je její hodnota na úrovni r. 2017. Článek stručně cituje Handelsblatt Research Institute, který zkoumal možnosti chystaných investičních balíčků pro dosažení hospodářské konjunktury.

The unbearable self-indulgence of Europe

Nesnesitelné požitkářství Evropy

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9446, p. 23

EU se domnívá, že se může změnit pouze tehdy, donutí-li ji k tomu krize. Krize se ovšem dnes nachází v EU: regionem, který dlouho spoléhal na odbyt na čínském trhu, ruský plyn i americkou obranu, otrásla ruská agrese na Ukrajině i znovuzvolení D. Trumpa americkým prezidentem. Jaké změny by EU nyní měla přijmout? Článek uvádí pět oblastí, ve kterých si Evropa už nemůže dovolit pokračovat ve svém stávajícím přístupu. Konkrétně se jedná o vztahy s Velkou Británií, vnucování svých pravidel (např. v oblasti životního prostředí či pracovních podmínek) obchodním partnerům, byrokracii, odkládání důchodové reformy a šetření na obraně.

French Treasury (DG Trésor) International Forecasting Teams

World economic outlook in spring 2025 : growth amid global turbulence [elektronický zdroj]

Výhled světové ekonomiky na jaře 2025 : růst uprostřed globální turbulence

Trésor-economics, No. 361 (2025), p. 1-12

Jarní ekonomická prognóza DG Trésor uvádí, že v letošním roce a r. 2026 bude hospodářský růst ve světě negativně ovlivněn protekcionismem (vliv růstu cel v USA a příslušných protiopatření v jiných zemích a regionech). Růst světového HDP tak klesne v r. 2025 o 0,1 p.b. a v r. 2026 o 0,2 p.b. Tempo růstu by mělo v r. 2025-2026 činit 3,2 %. Autoři očekávali silný růst v USA a ve Španělsku, méně příznivá bude naopak situace např. v Německu. Ve velkých rozvíjejících se ekonomikách se očekává zpomalení. Prognóza je zatížena riziky, zejména nejistým vývojem světové obchodní politiky. Předloženy jsou také alternativní scénáře, které počítají s eskalací cel či vyššími veřejnými výdaji v Německu. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/05/Tresor_economics_361_2025.pdf

Informatika. Počítače

Raphael Minder, Henry Foy

Prague blames Beijing for cyber attacks

Praha viní Peking z kybernetických útoků

Financial Times, Vol. 2025, No. 41954 (29.5.2025), p. 4

České ministerstvo zahraničí čelilo kybernetickým útokům, které způsobila skupina APT31. Dle českých úřadů je skupina napojena na čínské Ministerstvo státní bezpečnosti. Britské a americké úřady uvádějí, že tato skupina stojí taktéž za kybernetickými útoky na budovu Kapitolu ve Washingtonu a na britskou volební komisi, která dohlíží na průběh voleb. Autoři zmiňují aktuální postoje české politické reprezentace vůči Tchaj-wanu jako možné podněty pro napadení. Podle K. Kallasové, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, byl útok jasným a nepřijatelným porušením mezinárodních norem.

Jaroslav Denemark

The risk of artificial intelligence for democracy and the EU's first efforts to regulate it

Riziko umělé inteligence pro demokracii a první snahy EU o její regulaci

Právník, Vol. 163, (2024) No. 3, příl. Lawyer Quarterly No. 1/2024, p. 123-134

Článek zdůrazňuje dvojí povahu umělé inteligence jako technologické příležitosti i hrozby pro demokracii, a to zejména prostřednictvím nástrojů jako jsou deepfakes, boti a psychografický mikrotargeting, které zvyšují šíření dezinformací. Dle autora nejsou současné předpisy EU, včetně zákona o umělé inteligenci (AIA) a zákona o digitálních službách (DSA), dostatečné k tomu, aby rizika komplexně řešily. Zákon o umělé inteligenci se sice dotýká deepfakes a manipulačních systémů, ale jeho působnost je příliš úzká; zákon o digitálních službách zase neobsahuje ustanovení proti botům a psychografickým taktikám. Autor vyzývá k přijetí specializované a komplexní evropské regulace zaměřené konkrétně na dezinformace a odpovědnost online platforem, přičemž poznamenává, že prozatím zůstává jedinou zárukou dobrovolný Kodex praxe pro boj proti dezinformacím. - Poznámky.

Martin Mach

Umělá inteligence - nové výzvy z pohledu osobních údajů

Právník, Sv. 164, (2025) č. 4, s. 347-360

Umělá inteligence přináší významné výzvy v oblasti ochrany osobních údajů. Příspěvek se zaměřuje na ochranu uživatelů při užívání AI a na konkrétní rizika ochrany osobních údajů zahrnující neoprávněný přístup k citlivým datům, zneužití dat pro sledování a profilování uživatelů a nedostatečnou transparentnost algoritmů. Autor se věnuje regulaci AI ze strany Evropské unie, tzv. Aktu o umělé inteligenci (AI Act). Ten by měl představovat komplexní rámec a harmonizovaná pravidla pro AI v EU; zahrnuje povinnosti pro vývojáře a uživatele AI s cílem minimalizovat rizika a zajistit etické využití umělé inteligence. Autor zvažuje, zda AI Act efektivně zajišťuje ochranu uživatelů. Uvádí, že regulace se zaměřuje na politické cíle, ale neřeší konkrétní technické postupy k dosažení těchto cílů. Chybí např. postoj k tzv. černým skříňkám AI systémů, což je podstatné zejména v souvislosti s transparentností. - Poznámky.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Daniel Goffart

Die letzten Hürden des Binnenmarkts

Poslední překážky vnitřního trhu

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 19, S. 34-35

Vzhledem ke globální krizi musí Evropská unie lépe využít svůj vlastní růstový potenciál, zejména v oblasti služeb, která je stále silně regulována.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Battle ready : US-China trade (1)

Připravení na bitvu : obchod mezi USA a Čínou

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9446, p. 57-58

O obchodních vztazích Číny a USA, vzájemných clech a ekonomických dopadech těchto protekcionistických kroků. Zmíněna je patová situace mezi oběma velmocemi a neochota Číny ustoupit i přesto, že se země potýká s deflací a nepříznivou situací na trhu s nemovitostmi. Čína dále usiluje o to, aby se na její stranu přidaly i další asijské země, ty však váhají se USA postavit kvůli americkým bezpečnostním zárukám, a snaží se tak vyhovět oběma stranám, popř. ze situace samy těžit. -- Viz i související příspěvek na s. 58-59.

Paola Tamma

Can Europe fix its capital markets?

Dokáže Evropa napravit své kapitálové trhy?

Financial Times, Vol. 2025, No. 41940 (13.5.2025), p. 15

Podle článku jsou Evropané více obezřetní k riziku a spíše, než aby volné prostředky investovali, je uchovávají v úsporách. Problémem je fragmentace celé unie, jelikož se v ní nachází 27 jurisdikcí a 27 různých názorů, jak má kontrolní systém vypadat. Občané USA jsou oproti Evropanům mnohem více nakloněni rizikovějším investicím a vlastnění akcií. Rozdíl je vysvětlován mimo jiné striktnějším důchodovým systémem, kde občané USA nemají jistotu stálého starobního důchodu. Prezidentka ECB odhaduje, že ročně putuje okolo 300 miliard eur z EU do USA. V Evropské unii jsou velké rozdíly v přístupu jednotlivých členských států k této problematice. Země, která je v článku vytyčena jako příkladná, je Švédsko. Díky široké finanční gramotnosti, daňově zvýhodněným účtům a informování veřejnosti se účast všech sociálních vrstev na akciovém trhu stala normou. Naproti tomu zůstává většina Evropy příliš opatrná a místo investic do akcií drží své prostředky v likvidních vkladech. Většinu Evropy zpomaluje omezená finanční gramotnost, složitá regulace a štedré systémy sociálního zabezpečení, které snižují širší účast na akciovém trhu.

Thomas Stölzel, Florian Güßgen, Stefan Hajek, Jan Richard Heinicke

Endspiel um Ressourcen

Konečná bitva o zdroje

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 19, S. 14-21

Americký prezident Trump se snaží získat Grónsko, vydírá Ukrajinu, vyhrožuje Kanadě, protože chce zajistit Spojeným státům ropu, plyn a vzácné kovy. Je to začátek velkého monopolu na suroviny.

Alice Hancock

EU sets 2027 deadline for end of Russia energy deals

EU stanovila rok 2027 jako termín pro ukončení energetických dohod s Ruskem

Financial Times, Vol. 2025, No. 41934 (6.5.2025), p. 2

Evropská komise plánuje nařídit evropským společnostem, aby do r. 2027 ukončily všechny zbývající energetické smlouvy s Ruskem s cílem zcela přerušit obchodní vazby v oblasti energetiky. Návrh, který představí komisař pro energetiku D. Jørgensen, má zabránit nutnosti jednomyslného schválení členskými státy, které by blokovalo Maďarsko a Slovensko. Plán zahrnuje posílený dohled nad energetickými smlouvami, aby se zabránilo jejich obcházení. Ačkoli ruská ropa a uhlí již podléhají přísným sankcím, dovoz ruského LNG do EU vzrostl a značné objemy stále směřují do Francie a Belgie. Návrh se také zaměřuje na jaderné palivo a náhradní součásti do reaktorů, což se týká zejména Finska, Bulharska, Česka, Slovenska a Maďarska. EU doufá, že dodávky z Ruska nahradí dodávkami z USA, Norska, Kataru a severní Afriky, s cílem zachovat konkurenceschopnost a zajistit energetickou nezávislost.

Cheng Leng, Sun Yu, Joe Leahy

China hedges its bets

Čína si kryje záda

Financial Times, Vol. 2025, No. 41931 (2.5.2025), p. 15

Kvůli eskalujícímu geopolitickému napětí mezi Čínou a USA mění asijská země svou strategii v oblasti devizových rezerv, kterým historicky dominovaly americké státní dluhopisy. Čína je znepokojena

rostoucí nepředvídatelností Spojených států, a proto je stále opatrnější při nadměrné expozici vůči jakýmkoliv státním dluhopisům. Od r. 2017 postupně mění portfolio devizového obchodu, mezi lety 2022 až 2024 snížila dlouhodobé držby státních dluhopisů o více než 27 % a přerozděluje je do aktiv s kratší dobou splatnosti, zlata, agenturních dluhopisů a soukromého kapitálu. Tato strategie opatrného vyvažování se snaží udržet likviditu a stabilitu a zároveň snížit závislost na amerických aktivech. Mezi hlavní obavy Číny patří možná selektivní platební neschopnost USA, snížená důvěra v americké státních dluhopisy a potenciální využívání měnové politiky ze strany USA v prosazování svých zájmů. Ačkoli masivní výprodej amerických státních dluhopisů je považován za neproveditelný, Čína směřuje k diverzifikaci svých aktiv v Asii. Dle analytiků však nemají alternativy stejnou likviditu, což omezuje možnosti diverzifikace. Přesto Čína považuje určitou ztrátu výnosů za přijatelnou cenu za zajištění proti geopolitickým rizikům.

Mathias Peer

Chinas Nachbarn unter Druck : US-Zölle

Sousedé Číny pod tlakem : cla USA

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 93 (15.5.2025), S. 10-11

Dočasné pozastavení amerických cel na čínské exporty ve výši 145 %, trvající v současnosti do konce srpna, komplikuje plány zemí jihovýchodní Asie (především Indie, Thajska a Vietnamu), které chtěly využít situace a převzít tržní iniciativu. Technologická firma Apple podle svých tiskových prohlášení plánuje zásobovat americký trh převážně zbožím vyrobeným v Indii. Od zavedení cel v dubnu poklesl dovoz zboží z Číny (o cca 21 %), naopak stoupl objem dovezeného zboží z Thajska (40 %), Vietnamu (48 %) a Indie (48 %), rozmach však může ukončit obchodní dohoda mezi USA a Čínou. Ta tak paradoxně může přispět ke snížení diverzifikace importů, namísto jejich avizovaného zvýšení.

Niall Meagher, Fernando Pierola

In memory of Dr Frieder Roessler

Na památku Dr. Friedera Roesslera

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 4, p. 255-256

Úvodník k monotematickému číslu, které vzniklo na počest bývalého ředitele Poradenského centra pro právo WTO, Friedera Roesslera, jenž v r. 2024 zemřel. V úvodníku je představen obsah jednotlivých článků v čísle. Připomínají Roesslerovy postoje a názory, zejména pak z oblasti řešení sporů v zahraničním obchodě.

Odbor 60 GŘC, Referát analýz dohledových činností a otevřených zdrojů

Jednou na internetu, vždycky na internetu

Clo-douane, Sv. 59, (2025) č. 4, s. 10-11

Příspěvek informuje o činnosti v oblasti sběru elektronických informací z otevřených zdrojů příslušníky oddělení analýzy hazardu a dohledových činností GŘC. Vysvětlen je pojem "open source intelligence" (OSINT), jsou představeny nástroje k analýze a získávání dat a uvedeny jsou i příklady z praxe (prověřování zboží, které porušovalo úmluvu CITES).

David Chovanec ; rozhovor vedla Markéta Fialová

Nová etapa celní správy

Clo-douane, Sv. 59, (2025) č. 5, s. 8

Zástupce generálního ředitele GŘC D. Chovanec v rozhovoru informuje o podrobnostech nadcházející transformace Celní správy ČR. Ta by měla proběhnout k 1. červenci 2025. Chovanec se vyjadřuje k připravenosti úřadů na tuto změnu, k personálním otázkám, či k výzvám, se kterými se celní správa potýká.

Karolína Zábojníková

Obchod se Spojenými státy je pro EU klíčový

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 4, s. 20

Evropská unie si v zahraničním obchodu se zbožím s USA udržuje dlouhodobě přebytek, USA figurují mezi významnými obchodními partnery pro většinu evropských zemí. Vývoz z EU do USA v r. 2024 vzrostl o 5,5 %, zatímco export USA do EU klesl o 4,0 %. Z hlediska složení vývozu do USA dominovaly základní farmaceutické produkty a přípravky, stroje a zařízení a motorová vozidla. Z USA se do EU nejvíce dovážely ropa a zemní plyn, základní farmaceutické produkty a ostatní dopravní prostředky a zařízení. Na obou stranách zahraničního obchodu s USA podobně převládají především

pokročilé produkty zpracovatelského průmyslu. Graf ukazuje podíl vývozu do USA na celkovém vývozu zemí EU v r. 2023.

Christian Davies

South Korea under pressure

Jižní Korea pod tlakem

Financial Times, Vol. 2025, No. 41952 (27.5.2025), p. 15

Spojenectví mezi USA a Jižní Koreou čelí rostoucímu napětí kvůli rozdílným zájmům v oblasti obchodu, regionální bezpečnosti a přístupu k jaderné hrozbě ze Severní Koreje. D. Trump oznámil 25% cla na dovoz z Jižní Koreje, zpochybnil finanční příspěvky Soulu na vojenskou přítomnost amerických vojáků a naznačil posun strategického zaměření USA od Severní Koreje k Číně. Jižní Korea je dále destabilizována vnitřními politickými nepokoji a do voleb vládne prozatímní vláda. Vedoucí kandidát Lee Jae-myung (který, poté co byl článek vydán, volby vyhrál) vyjádřil skepticismus ohledně motivů USA a preferuje smířlivější přístup vůči Číně. V Soulu rostou obavy, že Washington uzavře s Pchjongjangem dohodu, která Jižní Koreu obejde. Pokud by k takové dohodě došlo, mohlo by to Jižní Koreu přimět k budování vlastního jaderného arzenálu, což by mohlo ohrozit bezpečnost celého regionu.

Karolína Zábojníková

Vazby na země mimo EU posílily

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 3, s. 36-37

Autorka vychází z údajů Českého statistického úřadu o zahraničním obchodu se zbožím za r. 2024. Přináší zejména analýzu obchodních vazeb ČR se zeměmi mimo Evropskou unii. Do těchto zemí plyne pravidelně o něco více než pětina vývozu zboží z Česka, klíčovou mimounijní destinací je Velká Británie, kam v r. 2024 odešlo 4,7 % celkového vývozu. Autorka uvádí zbožovou strukturu českého vývozu mimo EU a zdůrazňuje, že mimounijní destinace hrají významnější roli v případě dovozu do ČR. Dovážíme nejvíce zboží z Číny (12,2 % z celkového dovozu), z USA, Jižní Koreje a Japonska. U ropy a zemního plynu došlo v posledních letech ke změnám mezi obchodními partnery, zejména od r. 2022 se do mixu výrazně zapojilo Norsko.

Sabine Gusbeth

Wie Trumps Zölle Chinas Händler treffen

Jak Trumpova cla dopadají na čínské obchodníky

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 78 (23.4.2025), S. 22-23

Bližší pohled na dopad amerických cel na čínské malé a střední exportéry, konkrétněji demonstrováno na případě trhů v městě Yiwu. Zvýšení dovozních cel na čínské zboží do USA na 145 % v řadě odvětví minimalizovalo až zastavilo dovoz čínské zboží. Čínské exporty do USA v loňském roce dosáhly celkové hodnoty 525 mld. dolarů, v důsledku cel pak objem může poklesnout až o dvě třetiny. Na vývoz zboží do USA je v Číně navázáno cca 20 milionů pracovních míst.

Podnik a podnikání

Evropský parlament schválil návrh na odložení některých povinností společností, pokud jde o podávání zpráv a náležitou péči podniků

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 7-8, příl. Legislativa, s. i

Informace o schválení legislativního návrhu, který stanoví odložení uplatňování unijních právních předpisů o náležité péči a požadavcích na podávání zpráv o udržitelnosti, v dubnu 2025. Jde o první schválenou právní úpravu z tzv. souhrnných "balíčků" unijních předpisů, jímž se zrušují překrývající se, zbytečné nebo nepřiměřené povinnosti pro podniky v EU. V článku jsou stručně představeny směrnice CSRD a CSDDD a jejich změny, tzn. nové, pozdější lhůty do nichž mají být uplatňovány povinnosti z nich plynoucí. -- Viz také příspěvek Nejistoty ohledně budoucího směřování uvádění informací o udržitelnosti podle CSRD viz FDUB č. 2/2025, s. 35-37.

Holger Fleischer

Konzernsteuerung und Privatautonomie: Konzernrichtlinien - Konzernkoordinationsverträge – Konzernordnungen

Řízení koncernů a soukromá autonomie: směrnice koncernů – smlouvy o koordinaci koncernů – předpisy koncernů

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 12, S. 709-716

Příspěvek vysvětluje, jak podnikatelská praxe vyplňuje organizační vakuum v právu akciových společností a společností s ručením omezeným pomocí nástrojů soukromoprávní autonomie. Za tímto účelem se postupně zabývá směrnicemi koncernu, smlouvami o koordinaci koncernu a předpisy koncernu. Následně se věnuje právně-politickým perspektivám práva organizace koncernů v Německu. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M9.

Oliver Rieckers

Nachlese zur Hauptversammlungssaison 2024 und Ausblick auf 2025. (Teil 2)

Přezkum sezóny valných hromad v roce 2024 a výhled na rok 2025. (2. část)

Der Betrieb, Jg. 78 (2025), Nr. 8, S. 444-449

Článek shrnuje trendy a vývoj valných hromad, které lze pozorovat v sezóně 2024 a poskytuje výhled na nadcházející sezónu 2025. Informuje také o aktuálních soudních rozhodnutích s významem pro praxi valných hromad. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M9.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Louise Delhay, Per Yann Le Floch, Inès Marchais and Adrien Massebieau

The economic issues surrounding redistribution to families [elektronický zdroj]

Ekonomické otázky související s přerozdělováním rodinám

Trésor-economics, No. 359 (2025), p. 1-12

O rodinné politice ve Francii od 30. let minulého století do současnosti. Komentována je změna cílů (podpora porodnosti vs. pomoc zranitelným rodinám, podpora rovnováhy pracovního a soukromého života a úhrada výdajů), zhodnoceny jsou ekonomické dopady daňových a sociálních výhod pro rodiny a jsou mj. i porovnávána opatření ve Francii se zbytkem Evropy. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/05/Tresor_economics_359_2025.pdf

By Taha Choukhmane, Lucas Goodman, and Cormac O'Dea

Efficiency in household decision-making : evidence from the retirement savings of US couples

Efektivita rozhodování domácností : poznatky ze spoření na stáří u amerických párů

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 5, p. 1485-1519

Autoři na příkladu spoření na stáří a datech o více než milionu občanů USA zkoumají efektivitu finančního rozhodování amerických domácností. Je zjištěno, že výrazný podíl sezdaných párů by mohl zvýšit svůj majetek ve stáří už jen tím, že přerozdělí stávající příspěvky z účtu partnera na svůj účet (souvisí to s tím, do jaké míry přispívá každé z obou osob zaměstnavatel). Objevuje se tedy neefektivní rozhodování a nedochází ke koordinaci, jak by předpokládaly ekonomické modely. Doplnujícím online šetřením autoři zjistili příčiny (finanční chyby i záměrné rozhodnutí). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.20230524>

Jakub Vincenc

Náklady na penze rostou

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 3, s. 16-17

Bližší k modelování penzijních nároků v ČR a k jejich mezinárodnímu srovnání. Nejvýznamnější část penzijních nároků tvoří nároky I. pilíře, jejich výše vychází z poměrně složitého modelového propočtu a dlouhodobě se pohybuje okolo 97 % celkových penzijních nároků. Dělí se na nároky stávajících a budoucích penzistů. Celkové penzijní nároky za oba pilíře důchodového systému dosáhly ke konci r. 2023 hodnoty 21.694 mld. Kč, v poměru k HDP to bylo 284,8 %. Jedná se o pokles o 9 p. b., což výrazně ovlivnil růst nominální hodnoty HDP. Z mezinárodních dat je patrné, že Česko patří mezi země s nižšími odhadovanými náklady na penzijní systém. Grafy ukazují celkové penzijní nároky vůči HDP a podíl soukromých penzijních nároků na celkových nárocích v r. 2021 v jednotlivých členských státech EU.

Christopher Howard

Two histories of the public safety net [elektronický zdroj]

Dvojí dějiny veřejného sociálního zabezpečení

The Journal of economic perspectives, Vol. 39 (2025), No. 1, p. 77-100

Autor informuje o historii sociálního zabezpečení v USA, a to konkrétně veřejného sociálního zabezpečení (kladen je důraz na termín "public safety net"). Nejprve je představena historie programů, u kterých byl zkoumán nárok žadatele (means-tested programs) a to již od 17. století, následně se pak autor věnuje sociálnímu pojištění. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky ze sympózia "US Safety Net" v čísle (s. 101-128 a 129-150). Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/jep.20231393>

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Český realitní trh posílil loni o více než třetinu : ceny nemovitostí stouply o 10,7 %

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 3, s. 28-30

Pohled na vývoj trhu rezidenčních nemovitostí v Česku v r. 2024. Prodeje nemovitostí celkově vzrostly o silných 34 %, u novostaveb šlo dokonce o 51 %. Po propadu cen v období 2022 a 2023 došlo k poměrně výraznému růstu cen bytů a domů (v průměru ceny stouply o 10,7 %). Významně posílil také hypoteční trh (o 83 %), a zájem o úvěry na bydlení tak podpořil vysokou aktivitu na trhu s nemovitostmi. Dostupnost bydlení v ČR nadále čelí problémům kvůli vysokým cenám, pomalému dokončování nových bytů a rostoucím hypotečním splátkám. Z regionálního srovnání vyplývá, že horší dostupnost bydlení je výrazně ovlivněna i nižším růstem mezd domácností. Grafy dokládají vývoj počtu a objemu nových hypoték bez refinancování za období 2020-2024 a objem poskytnutých hypoték dle měsíčního vývoje v období 2014-2024. Informační box přináší srovnání dostupnosti bydlení v regionu (ČR vs. ostatní země Visegrádu a EU). -- Podrobněji k cenám bytů viz s. 31.

Petra Cuřínová

Dokončování bytové výstavby vázlo

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 4, s. 10-13

Statistický pohled na odvětví bytové výstavby v ČR. V r. 2024 bylo dokončeno 30.267 bytů, což odpovídá meziročnímu poklesu o pětinu. Byty v bytových domech tvoří zhruba třetinu z celkového počtu. Článek rovněž přináší mezinárodní porovnání bytové výstavby. Tabulky dokládají charakteristiky dokončených a zahájených bytů v jednotlivých krajích ČR v r. 2024, grafy ilustrují dynamiku počtu dokončených bytů podle forem výstavby v období 1948-2023 i meziroční změny počtu zahájených bytů v 1. až 3. čtvrtletí r. 2024 ve vybraných zemích světa.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Kateřina Štěpánková

A brief overview of legal approaches towards work-life balance in the Czech Republic and in England Stručný přehled právních přístupů k rovnováze mezi pracovním a soukromým životem v České republice a v Anglii

Právník, Vol. 164, (2025) No. 6, příl. Lawyer Quarterly No. 2/2025, p. 198-206

Autorka se věnuje problematice rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem (work-life balance) v České republice a v Anglii. Pomocí komparativní analýzy rozebírá odlišné legislativní přístupy a zdůrazňuje, jak tyto rozdíly vyplývají z odlišných právních, historických a sociálních kontextů. Dle autorky by přímé převzetí anglického právního rámce do českého systému bylo náročné. Zároveň však považuje flexibilitu a důraz na vzájemnou autonomii, které jsou typické pro anglické pracovní právo, za zdroj inspirace pro českou legislativu i pro další členské státy EU. - Poznámky.

Martin Děrgel

Cestovní náhrady - OSVČ

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 20, (2025) č. 5-6, s. 75-77

Autor charakterizuje odlišnosti při řešení výloh spojených s pracovní cestou u zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Uvádí, že u příjmů OSVČ lze daňově uplatnit výdaje (i neprokazované

paušální) a odvody u něj vycházejí o dost nižší. Největší rozdíl mezi zaměstnancem a OSVČ v oblasti cestovních náhrad vidí v tzv. stravném, nicméně zákon o dani z příjmů umožňuje OSVČ uplatňovat jako daňový výdaj stravné (byť v omezenějším rozsahu) coby dodatečné výlohy spojené s pracovní cestou. V článku jsou rovněž identifikovány hlavní znaky švarcsystému a okolnosti indikující závislou činnost. -- K tématu viz také čas. Účetní a daně č. 4/2025, s. 16-25.

Ivan Macháček

Daňové řešení dohod : změna

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 26, (2025) č. 5-6, s. 23-26

Autor rozebírá, jaké jsou změny v řešení dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr v r. 2025, a to z hlediska pojistných zákonů a zákona o daních z příjmů. Nejdříve připomíná vymezení dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr v zákoníku práce a společné zásady pro řešení dohody o provedení práce i dohody o pracovní činnosti. Poté rozebírá dohody ve vztahu k nemocenskému a sociálnímu pojištění, dohody a účast na zdravotním pojištění, dále zdanění dohod, pokud poplatník učiní prohlášení k dani a i v případě, pokud poplatník prohlášení k dani neučiní. -- Příklady z praxe k tématu dohod o práci viz s. 27-28.

Andrzej Marian Świątkowski

The EU concept of equal employment pay

Koncepce rovného odměňování v EU

Právník, Vol. 164, (2025) No. 6 příl. Lawyer Quarterly No. 2/2025, p. 164-176

Článek analyzuje evropskou směrnici č. 2023/970/EU, která stanovuje komplexní pravidla pro transparentní odměňování zaměstnanců ve všech členských státech EU. Podrobněji se zaměřuje na kapitulu 4, která se týká systémů odměňování zajišťujících stejnou odměnu za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty. Rovněž nastiňuje povinnosti vnitrostátních orgánů v oblasti monitorování rovnosti mezd, sběru a předkládání údajů a pravidelného informování Evropské komise, přičemž se věnuje řešení rozdílu v odměňování žen a mužů a zajištění transparentnosti velkých i malých zaměstnavatelů. Autor poskytuje přehled o tom, jak směrnice č. 2023/970/EU usiluje o harmonizaci a posílení opatření v oblasti rovného odměňování v celé EU. - Poznámky.

Jakub Lejsek

Flexinovela zákoníku práce a změny ve zkušební době

Práce a mzda, Sv. 73, (2025) č. 5, s. 3-5

Flexinovela zákoníku práce č. 120/2025 Sb. přináší zásadní změny v oblasti zkušební doby, které významně ovlivní zaměstnavatele i zaměstnance. Maximální délka zkušební doby se prodlužuje (na 4 měsíce u řadového zaměstnance, u vedoucího až na 8 měsíců), nově je možné ji také dodatečně prodlužovat písemnou dohodou, upravuje se také automatické prodlužování o neomluvenou absenci. Účinnost novely se očekává od 1.6.2025. -- K tématu viz také Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 7/2025, s. 11-14.

Éva Lukács Gellérné, Árpád Mészáros

In the lead or among the laggards? : CEE countries and work-life balance

V čele nebo v zadních řadách? : země střední a východní Evropy a rovnováha mezi pracovním a soukromým životem

Právník, Vol. 164, (2025) No. 6 příl. Lawyer Quarterly No. 2/2025, p. 129-142

Článek hodnotí implementaci evropské směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem v zemích střední a východní Evropy (Česká republika, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko a Polsko). Poukazuje na skutečnost, že ačkoli jsou stanoveny minimální standardy, směrnice často neumožňuje dosáhnout významných zlepšení. Zkoumané země nabízejí relativně velkorysou délku rodičovské dovolené (v Polsku až šest let) a umožňují práci na plný úvazek při pobírání dávek. Dlouhodobou udržitelnost trhu práce však ohrožují výzvy, jako je nízká míra zaměstnanosti žen, výrazné rozdíly v odměňování matek a demografická změna. Autoři se zasazují o silnější pronatalistickou a flexibilní pracovní politiku a regionální spolupráci s cílem snížit odliv mozků a posílit demografickou a ekonomickou stabilitu těchto zemí. - Poznámky. -- Blíže k situaci v Polsku na s. 143-154.

Karolína Zábojníková

Trh práce v EU zůstává stabilní

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 3, s. 13

Potíže Evropské unie způsobené ekonomickou stagnací a zpomalením růstu v maloobchodě a službách se dosud neprojevují zhoršením situace na trhu práce. Obecná míra nezaměstnanosti v EU v prosinci 2024 dosáhla 5,9 %, mírně vyšší byla nezaměstnanost žen (6,1 %). Nepříznivý ekonomický vývoj se promítá hlavně do nezaměstnanosti mladých, která od března 2023 vzrostla na 15,0 %. Nejvyšší míru nezaměstnanosti měly v prosinci Španělsko (10,4 %), Řecko (9,5 %) a Finsko (8,1 %), nejnižší nezaměstnanost byla v Česku (2,8 %), na Maltě (2,9 %) a v Polsku (3,1 %). Postupně se také zvyšuje míra zaměstnanosti a míra ekonomické aktivity v EU, ochlazení ekonomiky naznačuje jen postupné snižování míry volných pracovních míst. Graf ilustruje obecnou míru nezaměstnanosti v jednotlivých členských státech EU v prosinci 2024.

Bert Losse

Wachstum gibt es nur im Schatten

Růst existuje pouze ve stínu

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 18, S. 38-39

Vysoké daňové zatížení podporuje oslabení daňové morálky v Německu. Rok 2025 by mohl být rekordním rokem pro práci na černo.

Zdeněk Schmied

Zásadní věcné změny obsažené v tzv. "flexinovele" zákoníku práce. 1. část

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 33, (2025) č. 2, s. 7-11

Novela č. 120/2025 Sb. přinesla změny do oblasti flexibility pracovněprávních vztahů v ČR. V článku jsou přehledně shrnuty věcné změny, které jsou s účinností od 1.6.2025 promítnuty v zákoníku práce. Následně autor charakterizuje změny v oblasti rodičovské a stejného druhu práce; ve zkušební době; povinnost vrátit zaměstnance na původní pozici při dřívějším návratu z rodičovské dovolené; zásadní změny ve výpovědi a výpovědní době; změny v odstupném a zavedení nové jednorázové náhrady, u dovolené při neplatném rozvázání pracovního poměru i nová pravidla pro zaměstnávání osob mladších 15 let. -- K tématu viz také Mzdová účetní č. 5/2025, s. 3-12.

Tereza Landwehrmann

Změny ve výpovědní době po novele zákoníku práce

Mzdová účetní, Sv. 31, (2025) č. 5, s. 13-18

Problematika rozvázání pracovního poměru je jednou z oblastí, kde se nejvýrazněji projevuje hlavní účel tzv. flexinovele zákoníku práce: posílení konkurenceschopnosti zaměstnavatelů při současném zachování ochrany práv zaměstnanců. Zákon č. 120/2025 Sb. výrazným způsobem pozměňuje právní úpravu výpovědní doby. Článek se detailně věnuje běhu výpovědní doby, délce výpovědní doby a porovnání starou i novou právní úpravu. Na příkladech dokládá změny v běhu a délce výpovědní doby a uvádí, z jakých důvodů se u výpovědi daných zaměstnavatelem může uplatnit kratší délka výpovědní doby. -- Blíže k doručení výpovědi po novele viz Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále č. 7/2025, s. 3-6.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 73, (2025) č. 5

Flexinovela zákoníku práce a změny ve zkušební době - zákon č. 120/2025 Sb. (s. 3-5); Zákaz sdílení výše mzdy, platu a odměny z dohod před a po flexinovele (s. 6-8); Limity rozsahu práce dle dohody o provedení práce (s. 9-10); Transparentnost odměňování v rámci EU: Švédsko (s. 11-13); Etické otázky využití umělé inteligence v personalistice (s. 14-19); Vedení a předkládání ELDP a potvrzení o směnách v náročných profesích: vyhotovování potvrzení o počtu směn v rizikovém zaměstnání, zaměstnání zdravotnického záchranáře nebo člena hasičského záchranného sboru podniku (s. 20-33); Neomluvená absence a hodnocení intenzity porušení "pracovní kázně" - rozsudek NS sp. zn. 21 Cdo 816/2024 (s. 37-39).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]**Sv. 20, (2025) č. 5-6**

Zaměstnanecké akcie a opce – daňové řešení (s. 3-6); Dohody a zdravotní pojištění – oznamování změn a odvod pojistného (s. 7-8); Pomůže delší zkušební doba? (s. 9-12); Rychlejší výpověď z pracovního poměru – navrhovaná nová právní úprava (s. 13-15); Převedení zaměstnance na jinou práci – za jakých podmínek? (s. 19-22); Rozvrhování pracovní doby (s. 27-30); Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání (s. 31-35); Otazníky kolem hromadného propouštění zaměstnanců (s. 40-42); Bezúročná zápůjčka poskytnutá zaměstnanci (s. 47-50); Dary fyzickým osobám v souvislosti s povodněmi (s. 51-53); Student, brigáda v zahraničí a zdravotní pojištění (s. 57-58); Pojištěnec bez plateb zdravotního pojištění (s. 63-65); Zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce – nemocenské pojištění (s. 69-71); Cestovní náhrady – OSVČ (s. 75-77); Výdaje na BOZP zaměstnanců (s. 87-90); Výdaje na odstupné a odchodné zaměstnanců (s. 94-95); Nová úprava převodů majetku mezi státem a ÚSC (s. 101-103).

Právo

Daniel Francis

The 2023 merger guidelines and the arc of antitrust history [elektronický zdroj]**Pokyny pro fúze z roku 2023 a historie ochrany hospodářské soutěže**

The Journal of economic perspectives, Vol. 39 (2025), No. 1, p. 3-28

Autor se v příspěvku věnuje vývoji pravidel na ochranu hospodářské soutěže v USA v průběhu času. Popisuje postupnou změnu trendu v cílech ochrany a následně se zaměřuje na nová pravidla pro fúze z r. 2023. Obecně se v průběhu času klade větší či menší důraz na jeden ze dvou trendů: tzv. stukturalistická perspektiva vnímá jako škodlivý pokles počtu konkurentů v důsledku fúze, zatímco tzv. welfaristická perspektiva zkoumá, zda v důsledku fúze došlo k růstu cen, popř. dalším škodám. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky ze sympózia "The 2023 Merger Guidelines and Beyond" (s. 29-52, 53-76). Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/jep.20241415>

Olga Scheer, Christof Kerkmann

700 Millionen Euro Strafe für Apple und Meta**Pokuta ve výši 700 milionů euro pro společnosti Apple a Meta**

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 79 (24.4.2025), S. 6-7

Evropská komise uložila společnostem Meta a Apple pokuty na základě porušení DMA (Akt o digitálních trzích) ve výši 200 a 500 milionů eur. Obě společnosti podniknou právní kroky proti postupu EU.

Henrike Adamsen

Blindes Regieren**Slepé vládnutí**

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 20, S. 34-35

Kontrola účinnosti politických opatření je v Německu příliš zanedbávána. Ekonomové požadují systematické hodnocení nákladných zákonů.

Jakub Zakouřil

Fúze společností sloučením nebo splynutím

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 4, s. 7-15

Článek podrobně popisuje účetní a zejména daňové aspekty, které je třeba mít na paměti při realizaci fúzí společností sloučením či splynutím. Autor se věnuje stanovení rozhodného dne fúze, sestavení účetní závěrky společností i období, za které se podává daňové přiznání. Zaměřuje se na otázky spojené s principem daňové neutrality při fúzi a s převody daňových ztrát a jejich omezením. Návnazně rozebírá vliv fúze na odpisy majetku a možné zneužití práva v případě, kdy je hlavním cílem fúze dosažení daňové úspory (včetně judikatury NSS). Problematika je dokreslena několika příklady.

Harald Christian Scheu, Bohumil Peterka

Making EU soft law legally binding : challenges for the legislative practice in the Czech Republic

Zavedení právní závaznosti měkkého práva EU : výzvy pro legislativní praxi v České republice

Právník, Vol. 163, (2024) No. 3, příl. Lawyer Quarterly No. 1/2024, p. 39-52

Článek zkoumá rostoucí význam měkkého práva (soft law) Evropské unie a jeho složitou roli při provádění právně závazných povinností EU do vnitrostátních právních systémů. Zdůrazňuje, jak jsou nástroje měkkého práva (např. doporučení a interpretační nebo prováděcí akty) stále více propojeny s právně závaznými směrnici a nařízeními EU, které často vyžadují jejich začlenění do vnitrostátních právních předpisů za účelem jejich správného provedení. Článek nastiňuje vývoj kategorizace měkkého práva EU, kritizuje stávající klasifikace, jako jsou např. metodické pokyny české vlády, a dále se zaměřuje na post-právní akty usměrňující nebo doplňující závazné právo EU. Klíčovou případovou studií je doporučení Komise 2003/361/ES, jehož začlenění do tvrdého práva a absence oficiálního překladu představují právní výzvy, zejména s ohledem na rozsudky Soudního dvora EU (např. rozsudek ve věci Skoma-Lux). - Poznámky.

Martin Plch

Náhrada škody za omezení podnikání proticovidovými opatřeními

Obchodní právo, Sv. 34, (2025) č. 4, s. 25-35

Tématem článku je náhrada škody za omezení podnikání opatřeními přijímanými v rámci pandemie choroby covid-19 za účelem zabránění šíření viru SARS-coV-2. Soudy v současné době stále rozhodují o žalobách týkajících se náhrady škody, přičemž závěry, které učinil Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 31.8.2023, č. j. 30 Cdo 63/2023-71, jsou zcela zásadní pro budoucí rozhodnutí vztahující se k této problematice. Rozsudek dává podnikatelům jakožto žalobcům naději, že jim náhrada škody dle krizového zákona bude přiznána. - Poznámky.

Vratislav Košťál

Nejvyšší správní soud: Neexistence závazku ČR bojovat proti klimatické změně snižováním emisí skleníkových plynů

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 7-8, s. 257-260

Komentované seznámení s rozsudkem Nejvyššího správního soudu z 26.11.2024 (č. j. 9 As 264/2023-128) ve věci tzv. klimatické žaloby. Žalobci vytýkali žalovaným (státu a několika ministerstvům) nedostatečnou aktivitu v oblasti ochrany klimatu, která prostupovala jejich celkovým přístupem ke změně klimatu, ať se jednalo o nastavení cílů rozhodných strategických dokumentů, přípravu dotačních politik, návrhy relevantní legislativy, usměrňování správní praxe a kontrolní činnosti. Proti této nečinnosti se bránili žalobou na ochranu před nezákonným zásahem. NSS v tomto rozsudku nově reflektoval judikaturní posun provedený v rozsudku ESLP Verein KlimaSenioriene Schweiz. Vzal na vědomí i v r. 2024 projednávané programové vládní dokumenty, které mají povinnosti v oblasti boje proti změně klimatu naplnit, zejména návrh aktualizace Politiky ochrany klimatu v ČR. NSS kasační stížnost zamítl.

Roman Zapletal

Right of the elderly to social protection through the supranational and regional European lenses : case-study of the Czech Republic

Právo seniorů na sociální ochranu z nadnárodního a regionálního evropského pohledu : případová studie České republiky

Právník, Vol. 164, (2025) No. 6, příl. Lawyer Quarterly No. 2/2025, p. 207-220

Článek analyzuje právo starších osob na sociální ochranu, zaměřuje se zejména na přiměřenou úroveň starobních důchodů, a to na základě zkoumání tří vzájemně propojených právních úrovní. Analýza začíná nadnárodní úrovní, kde zdůrazňuje relevantní primární právo EU, jako je Listina základních práv. Poté se zabývá regionální evropskou úrovní, zejména nástroji Rady Evropy (např. Evropská sociální charta a monitorování Evropským výborem pro sociální práva). Následně se autor obrací k ústavní úrovni v České republice a zaměřuje se na rozhodnutí Ústavního soudu z r. 2024, které potvrdilo nedávné legislativní změny týkající se důchodů a rozhodlo, že neporušují podstatu ústavního práva na přiměřené zabezpečení ve stáří. Ačkoli soud neshledal žádné porušení, článek kritizuje rozhodnutí za nedostatečné zohlednění širších evropských právních výkladů, zejména těch, které pocházejí od Evropského výboru pro sociální práva. - Poznámky.

Petr Ševčík

Systémové směřování a novelizace § 127a občanského soudního řádu v roce 2024

Právník, Sv. 164, (2025) č. 4, s. 332-346

Příspěvek se zabývá problematikou ustanovení § 127a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, které upravuje možnost účastníků řízení předkládat vlastní znalecké posudky. Autor přibližuje historické kontexty dosavadní právní úpravy § 127a, ukazuje vzájemný vztah s novou znaleckou právní úpravou a přibližuje judikaturní přístup soudů k možnosti účastníků řízení předkládat vlastní znalecké posudky. V souvislosti s aktuálním legislativním návrhem ministerstva spravedlnosti na novelizaci uvedeného ustanovení, jenž má současnou úpravu do značné míry pozměnit, autor identifikuje možné dopady jeho přijetí. Představuje navrhované řešení včetně zdůvodnění ze strany předkladatele a upozorňuje na snahu o zapojení ostatních účastníků do procesu vypracování posudku. Vyvozuje, že předkládaná novela, s výjimkou změny v oblasti přípustnosti odborných vyjádření, nepřináší pro aplikační praxi žádné zásadnější změny, není tedy systémově zásadní. - Poznámky.

Tomáš Dvořák

Založení a vznik společenství vlastníků jednotek po novele občanského zákoníku provedené zákonem č. 163/2020 Sb.

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 7-8, s. 220-226

V pořadí šestá novela občanského zákoníku, provedená zákonem č. 163/2020 Sb., změnila s účinností od 1.7.2020 významným způsobem právní úpravu bytového spoluvlastnictví. Řešila zejména problematiku založení a vzniku společenství vlastníků jednotek. Příspěvek podrobně rozebírá obecnou úpravu založení a vzniku SVJ (dobrovolné a povinné založení společenství; základní otázky stanov, forma a náležitosti stanov, jejich změna, zrušení a vady; předběžné společenství, vznik společenství, neplatnost společenství, sankce při porušení povinnosti založení a vzniku společenství; soudní ochrana vlastníka jednotky ve věci založení SVJ). Autor také přibližuje zvláštní úpravu založení a vzniku SVJ podle zákona o vlastnictví bytů a ustavení společenství podle § 9 tohoto zákona po 1.1.2014. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Pavel Černý

Lidi, kteří chtějí mít děti, ubývá

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 4, s. 30-31

Shrnutí výsledků výzkumu Současná česká rodina, který se zaměřil na místo seznámení, partnerské soužití a na názor na potřebu dětí k naplnění života. S vývojem názoru na význam dětí koresponduje i vývoj v oblasti plánování rodičovství (mezi lety 2020 a 2022 byl zaznamenán výrazný pokles zájmu pořídit si děti). V r. 2020 plánovalo mít děti v následujících třech letech 42 % respondentů, ovšem o dva roky později to bylo už jen 30 %. Do výzkumu byly zařazeny také dotazy na vnímání změn v různých oblastech života, které vlivem rodičovství nastanou. Grafy mj. ukazují podíl respondentů, kteří chtějí dítě (z populace 18-39 let, podle výše příjmu na osobu), a hodnocení vlivu narození dítěte na různé parametry života u žen a mužů. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Lásky ve statistice (vstup do manželství, rozvody, sex).

Účetnictví

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Účetnictví

Sv. 2025, č. 5

Mezitímní účetní závěrka (s. 2-4); Úroky ve finančních nákladech a výnosech (s. 5-10); Kurzové riziko u cizoměnových podílů v českém účetnictví (s. 17-21); Daňové řešení firemních školek (s. 26-29).

Veřejná správa

Tetiana But, Tetiana Pulina, Olha Bielan, Veronika Zidova

Assessment of the development potential of the tourism industry in Czechia on the basis of smart specialization

Posouzení rozvojového potenciálu odvětví cestovního ruchu v České republice na základě smart specialization

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 28 (2025), No. 1, p. 117-134

Studie hodnotí potenciál rozvoje českého cestovního ruchu prostřednictvím inteligentní specializace (smart specialization) a navrhuje metodický přístup založený na integrálním ukazateli, který hodnotí sociální, ekonomické, investiční, vědecké a inovační kapacity. Dle autorek je nejslibnějším regionem Praha, a to díky vysoké úrovni všech hodnocených potenciálů, mírný potenciál vykazuje jižní Morava, Hradec Králové a jižní Čechy, zatímco ostatní regiony zaostávají. Integrovaný ukazatel umožňuje srovnávací analýzu výkonnosti regionálního cestovního ruchu a také slouží jako vodítko pro optimální alokaci investičních zdrojů. Regiony s nízkým potenciálem pro inteligentní specializaci vyžadují další výzkum a případnou finanční podporu. Pro posílení odvětví cestovního ruchu a přilákání více návštěvníků studie doporučuje zavést smart specialization strategie, podporovat příznivé podnikatelské prostředí a s využitím vládní podpory rozvíjet digitalizaci. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2025-1-008>

Barbara Fikarová, Anežka Selingerová

DNS v praxi aneb co se v zákoně nedočtete

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 13, (2025) č. 2 (březen), s. 28-34

Shrnutí praktických zkušeností se zaváděním a využíváním dynamického nákupního systému (DNS) v ČR. DNS se považuje za vhodný nástroj pro zjednodušení a flexibilní zadávání veřejných zakázek, které zadavatel poptává opakovaně a jejichž vymezení nevyžaduje unikátní a obsáhlou přípravu. Autorky uvádějí, že předseda ÚOHS zdůraznil nutnost méně formalistického výkladu pravidel DNS a důležitost posuzování běžné dostupnosti plnění z hlediska relevantního trhu a konkrétního předmětu plnění, resp. potřeb zadavatele. Klíčem k efektivnímu fungování DNS jsou transparentnost a jasná komunikace s dodavateli. V závěru článku je uveden přehled pěti tipů pro zavádění DNS.

Zachary Liscow

Getting infrastructure built : the law and economics of permitting [elektronický zdroj]

Výstavba infrastruktury : legislativa a ekonomické otázky týkající se stavebních povolení

The Journal of economic perspectives, Vol. 39 (2025), No. 1, p. 151-180

Autor hodnotí přínosy a náklady aktuálního režimu schvalování povolení pro výstavbu infrastruktury. Povolování je podle něj v USA příliš pomalé, výstavba infrastruktury nákladná, a to za nepříliš příznivých dopadů na životní prostředí. Následně srovnává výstavbu infrastruktury a její povolování v USA se zahraničím a navrhuje možná opatření, jak celý proces v USA zlepšit. Návrhy se týkají dvou oblastí: posílení rozhodovací pravomoci při povolování a posílení plánovací kapacity. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/jep.20221347>

Michaela Machálková

Institut objasnění a doplnění nabídek : meze a limity jeho aplikace. (I.)

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 13, (2025) č. 2 (březen), s. 4-9

Bližší pohled na problematiku objasnění nebo doplnění nabídky v zadávacím řízení a na aplikaci § 46 zákona o zadávání veřejných zakázek. Aktivace objasnění či doplnění nabídky je právem, nikoliv povinností zadavatele, existují ale situace, kdy zadavatel postup dle ust. § 46 využít musí. Autorka toto dokládá na vybraných rozhodnutích ÚOHS. Rovněž upozorňuje na zákaz věcných změn nabídky, kdy dochází ke změně nabízeného plnění nebo jeho části. Shrnuje, co lze objasnit a doplnit, dále možnosti oprav položkového rozpočtu a kritéria hodnocení. V závěru informuje o přípravě rozšíření aplikace § 46 v rámci projednávané novely ZZVZ.

Markéta Kolbová, Vanessa Vilhelmová

Jak správně vymezit předmět zakázky a určit funkční celek

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 13, (2025) č. 2 (březen), s. 52-56

Správné vymezení předmětu veřejné zakázky tvoří základní předpoklad úspěšného a transparentního zadávacího procesu a kompletně jej ovlivňuje. Článek se podrobně věnuje klíčovým aspektům a základním pravidlům spojeným s určením předmětu veřejné zakázky, otázce sčítání předpokládaných hodnot a dělení zakázek na části. Autorky na konkrétních příkladech ukazují situace, kdy je slučování zakázek nezbytné, a kdy je naopak možné či nutné zakázky zadávat samostatně. Představují vymezení funkčního celku, stanovení předpokládaných hodnot a jejich sčítání, dělení veřejných zakázek na části i právním požadavkům a rizikům spojeným s uvedenými rozhodnutími.

Lenka Matochová, Markéta Ajmová

Nejčastější pochybení při zadávání veřejných zakázek

Interní auditor, Sv. 2025, č. 1, s. 15-19

Postup podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, není vždy úplně jednoduchý a zadavatel v průběhu zadávacího procesu čelí mnoha nástrahám. Autorky v článku nastiňují nejčastější pochybení zadavatelů. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/03/IA1_25.pdf

Zdeněk Morávek

Nová úprava převodů majetku mezi státem a ÚSC

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 20, (2025) č. 5-6, s. 101-103

Autor představuje cíl a změny obsažené v zákoně č. 36/2025 Sb., kterým se mění zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, a některé další zákony. Změny zajišťují, aby územní samosprávné celky měly možnost se dozvědět, že stát se na jejich území chystá zcizit pro něj nepotřebnou hmotnou nemovitou věc, a mohly tak o ni projevit zájem. Zákon vymezuje, které hmotné nemovité věci budou převáděny ÚSC úplatně (za cenu obvyklou) a které bezúplatně. Nově se sjednocuje schvalování převodu hmotných nemovitých věcí, které se evidují v katastru nemovitostí, u jednoho rezortu, a to u ministerstva financí.

Kateřina Tvrdoňová

Pobočka a odštěpný závod jako dodavatel podle ZZVZ

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 13, (2025) č. 2 (březen), s. 14-18

Příspěvek rozebírá, jak se právní instituty "pobočka", "odštěpný závod" a "dodavatel" promítají do českého zakázkového práva. Autorka charakterizuje pobočku jako dodavatele v rámci zadávacího řízení, analyzuje prokazování základní a profesní způsobilosti pobočky dle ZZVZ a identifikuje potřebné doklady k základní a profesní způsobilosti pobočky české právnické osoby a české pobočky zahraniční právnické osoby. Uvádí, že nynější zákonná úprava usnadňuje prokazování kvalifikace zahraničních právnických osob. Dále přibližuje seznam kvalifikovaných dodavatelů (SKD), který slouží k opakovanému prokázání základní a profesní způsobilosti. Problematiku ilustruje na praktickém příkladu žádosti dodavatele - odštěpného závodu zahraniční právnické osoby - o zápis do SKD.

Taxing times : the IRS mess

Náročné časy : chaos v IRS

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9446, p. 31-32

O aktuální situaci amerického daňového úřadu IRS (Internal Revenue Service). Od pandemie nemoci covid-19, kdy úřad zahltala daňová přiznání v papírové podobě, se mnohé zlepšilo, po nástupu D. Trumpa do funkce se ale úřad potýká s novými výzvami. Dochází k fluktuaci vedení i běžných zaměstnanců, úřad je pod tlakem instituce DOGE, aby sdílel údaje o daňových poplatnících za účelem deportace (sdílení takových údajů veřejnými činiteli je ovšem již od 70. let zakázáno) a aby zbavil Harvardovu univerzitu statutu neziskové organizace. Plánováno je další propouštění zaměstnanců, a to zejména těch, kteří se zabývají vymáháním. To by mohlo vést k poklesu daňových příjmů v situaci, kdy americký rozpočtový deficit stále roste.

Veřejné finance. Rozpočet

Jan Hildebrand

33 Milliarden Euro weniger als geplant

O 33 miliard eur méně, než bylo v plánu

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 94 (16.5.2025), S. 8-9

Aktualizované hodnoty příjmů z daní ukazují, že německý spolkový rozpočet přijde oproti listopadovým rozvahám o 81,2 mld. eur (celkově na spolkové, zemské a městské úrovni) pro období 2025-2029. Pro r. 2026 je predikce příjmů oproti loňskému podzimu snížena z 1025 mld. eur na 1006 miliard. Na spolkové úrovni se pak jedná o 33miliardový pokles příjmů pro následující čtyřleté období. Podle nového spolkového ministra financí L. Klingbeila je to dalším důvodem ke konsolidaci veřejných financí. Snížený odhad příjmů je důsledkem nových daňových úlev, patrných od začátku letošního roku.

Martin Greive, Jakob Hanke Vela, Moritz Koch, Julian Olk

EU-Partner gefährden Merz' Milliardenplan

Evropští partneři ohrožují Merzův miliardový plán

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 81 (28.4.2025), S. 10-11

Plán německé vládní koalice na zvýšení výdajů na obranu a související infrastrukturu může narazit na unijní pravidla udržitelných veřejných financí. 2,8% schodek německého veřejného rozpočtu se blíží stanovené 3% hranici nové podoby Paktu stability a růstu. Další reforma či výjimka z paktu jsou obecně hodnoceny jako nepravděpodobné, zejména kvůli německému postoji v dřívějších vyjednáváních o uvolnění unijních fiskálních pravidel.

Daniel Delhaes

Finanzminister legt Haushaltsplan vor

Ministr financí předkládá rozpočet

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 96 (20.5.2025), S. 13

Německý spolkový ministr financí L. Klingbeil chce do konce června předložit návrh rozpočtu na r. 2025, do 8. července pak návrh rozpočtu na r. 2026, který bude projednán Bundestagem v řádném termínu během září.

Martin Greive, Moritz Koch, Julian Olk

Gefahr für Schuldenplan

Nebezpečí pro dluhový plán

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 80 (25.4.2025), S. 3, 6-7

Studie bruselského think-tanku Brueghel poukazuje na možné ohrožení ambiciózního plánu spolkové koalice na financování obrany a související infrastruktury. Německo tím poruší pravidla Paktu stability a růstu, navrhované půjčky by tak spolková vláda mohla brát pouze při dostatečném rozpočtovém přebytku. Překročení 60% hranice výše dluhu v poměru k HDP by znamenalo vytvoření individuálního plánu oddlužení, což koalice v programu dostatečně nezohlednila a zaměřila se na úpravy mechanismu kontroly zadlužení na národní úrovni. Opuštění dluhové brzdy je vnímáno vesměs jako pozitivní krok. -- Viz také komentář na s. 18.

Martin Greive

Mann mit Machtinstinkt

Muž s mocenským instinktem

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 91 (13.5.2025), S. 10-12

Článek představuje osobu nového německého spolkového ministra financí a vicekancléře Larse Klingbeila (SPD, spolu s S. Esken je předsedou strany). Stručně rekapituluje jeho dosavadní kariéru a hlouběji se zaměřuje na plány vedení resortu, na kontrast jeho dosavadního profesního zaměření na bezpečnostní a mezinárodní politiku s nároky na post ministra financí, jeho pozici v SPD a v současné politické krajině celkově.

Armin Steinbach, Jeromin Zettelmeyer

Das Milliardenpaket von Merz - nur ein Papiertiger?

Merzův miliardový balíček - pouze papírový tygr?

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 80 (25.4.2025), S. 18

Komentář se blíže zabývá vztahem plánovaného německého dluhového investičního balíčku a evropských pravidel pro vyrovnaný rozpočet. Přesnění situace vyžaduje každoroční 0,06% přebytek na všech úrovních rozpočtů (spolkový, zemský, komunální, v systému sociálního zabezpečení) bez ohledu na vnitrostátní pravidla. Situaci, kdy spolková vláda buď poruší pravidla Paktu stability a růstu, nebo na 500miliardový balíček nedosáhne a nemůže spoléhat na individuální výjimky po nedávných reformách, vyžadujících po ostatních členských zemích úsporná opatření, vidí autoři v další reformě Paktu.

Monica Bozzano, Simona Scabrosetti

Preferences for redistribution : two decades of gender gaps and generational differences in Europe

Preference při přerozdělování : dvě desetiletí genderových nerovností a generačních rozdílů v Evropě

CESifo Economic studies, Vol. 70, (2024) No. 3, p. 320-345

Článek představuje nové empirické poznatky o faktorech ovlivňujících preference v oblasti přerozdělování veřejných financí, se zaměřením na genderové a generační rozdíly. Studie je založena na datech Evropského sociálního průzkumu od r. 2002 do r. 2022. Zatímco genderová nerovnost v preferencích zůstala relativně stabilní, generační rozdíly se v posledních dvou desetiletích prohloubily. Na národní úrovni se genderové rozdíly v preferencích na sociální politiku přerozdělování veřejných financí mají tendenci prohlubovat v bohatších nebo genderově rovnoprávnějších zemích, ale zmenšují se v nábožensky nebo ekonomicky nerovných společnostech. Studie také zkoumá, jak významné události, jako je finanční krize v r. 2008 nebo pandemie covid-19, odlišně ovlivnily postoje k přerozdělování. - Poznámky.

Loïc Janin and Christophe Toussaint

Review of public finance forecasts for 2023 and 2024 [elektronický zdroj]

Zhodnocení prognóz veřejných financí na léta 2023 a 2024

Tresor-economics, No. 356 (2025), p. 1-12

Příspěvek popisuje prognózy francouzských veřejných financí z let 2023-2024 a hodnotí, do jaké míry se naplnily. Prognózy z předchozích let byly zatíženy vysokou mírou nejistoty, a to vzhledem k volatilním cenám energií, vysoké inflaci a zpříšňování měnové politiky. Zmíněna je prognóza hospodářského růstu, schodku veřejných financí, výběru daní a veřejných výdajů. - Poznámky. -- Viz i související téma v předchozím čísle (Review of the French government's economic forecasts for 2023 and 2024). Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/05/Tresor_economics_356_2025.pdf

Sovereign remedy

Americký suverénní investiční fond

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9445, p. 67

O plánu amerického prezidenta D. Trumpa zřídit tzv. suverénní investiční fond (nebo také fond bohatství). Státy zřizují obvykle suverénní fondy jako prostředky k investování přebytků, USA ovšem vykazují hluboký fiskální deficit. Motivací pro zřízení podobného fondu by bylo dosažení vyššího výnosu ze státních aktiv. Dle článku je však tato myšlenka chybná - fondy bohatství spíše slouží k diverzifikaci rizika v ekonomice. Článek v této souvislosti rozebírá, jak investoři vnímají rizikovost státních dluhopisů (s vyšší rizikovostí investoři požadují vyšší výnos). Dále jsou mj. krátce představeny podobné fondy působící na Aljašce a v Norsku a je rozebráno, zda důvody pro vznik těchto fondů platí i v USA. Obecně je článek ke vzniku suverénního investičního fondu v USA spíše skeptický.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 31, (2025) č. 5

Stav obecních rozpočtů a která doporučení radnicím z něho vyplývají (2) (s. 12-13); Obce Zlínského kraje v porovnání s průměrem obcí celého Česka: v příjmech "na hlavu" zaostávají (s. 13-14); Víte, jak na sdílení energie? Zde jsou mýty, které ho obestírají (s. 17); Portál úředníka: ať se na úřadě pracuje

snáze (s. 26); Digitalizace veřejné správy celosvětově zrychluje (s. 28); Chytrá města mají i chytrá dopravní opatření (s. 30); On-line portály: nový standard ve veřejné správě (s. 32-33); Ve své krátké dvouleté historii Digitální a informační agentura spustila mj. aplikace eDoklady a Portál občana (s. 35); Rozvoj krajiny mimo zastavěná sídla aneb Potřebujeme krajinné plánování? (2. část) (s. 42-43); Češi jsou k cílům v elektromobilitě skeptičtí (s. 50); Co územním samosprávným celkům přináší aktuální návrh novely zákona o obcích? (s. 54); Další novela zákona o zadávání veřejných zakázek - č. 69/2025 Sb. (s. 55); Možná nedodržení povinností o ochraně oznamovatelů byla ministerstvem zjištěna i u obcí (s. 57); Navýšení limitu smlouvy na veřejnou zakázku malého rozsahu? (s. 58).

Veřejná správa

Sv. 36, (2025) č. 5

Praha pro turisty i pro Pražany (s. 4-5); Města, která úspěšně mění veřejný prostor (s. 6-8); Veřejný prostor se mění: Města přicházejí s novými atrakcemi a modernizací (s. 11-12); Jan Paďourek: Stále se zabývám bezpečností, jen z jiného úhlu pohledu - rozhovor s vrchním ředitelem pro vnitřní bezpečnost na Ministerstvu vnitra (s. 14-17); Deset let v měřicím systému WIM - dynamické vážení nákladních vozidel (s. 18-20); Hynek Bistrý: Jeden telefonát a tým expertů vám přinese moderní a přívětivé řešení - DIA (s. 21-23); Změny v územním plánu mohou narazit na odpor vlastníků (s. 24-25); Moravská Třebová Historickým městem roku 2024 (s. 31-33); Přehledně z EU: Pružnější pravidla a investice z fondů Evropské unie (s. 34-35); Síla vody versus síla přípravy: Co by měl starosta vědět o přípravě na povodeň a jejím řešení (s. 36-37); Podmínky a možnosti poskytování příspěvků členům zastupitelstva obce (s. 38-40).

Zemědělství

Dagmar Pospíšilová

Krajina, která náš živí

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 3, s. 23-25

Statistický pohled na obhospodařovanou zemědělskou půdu v ČR a na změny její rozlohy a plodinové skladby za období 2002-2024. Obhospodařovaná zemědělská půda zahrnuje ornou půdu, trvalé travní porosty a trvalé kultury, tj. především vinice, chmelnice a ovocné sady. V r. 2024 činila 45 % z celkové rozlohy Česka, největší podíl zabírala orná půda (71 %). Velikost zemědělských subjektů se v průběhu času výrazně změnila. Grafy dokládají strukturu obhospodařované zemědělské půdy v r. 2024, její podíl v jednotlivých krajích ČR a produkční plochu sadů podle ovocných druhů. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Statistika území na s. 21-29.

Životní prostředí

Attracta Mooney

The "sitting ducks" of climate change

Snadný terč klimatických změn

Financial Times, Vol. 2025, No. 41933 (5.5.2025), p. 15

Dle článku se mohou Atény, Lisabon, Sydney, Neapol, Amsterdam, Los Angeles a mnohá další města v budoucnu s určitou pravděpodobností stát obětí klimatických pohrom. Vědci označují tyto města termínem "sitting ducks" a patří mezi ně např. Článek popisuje, jakým způsobem vznikl požár v Aténách a LA. Pokud nebudou po požárech v Aténách učiněny kroky k omezení skleníkových plynů, bude mít město do r. 2050 každoročně o 40 tropických dnů více. Kvůli rozšiřování města do více zalesněných oblastí může být předměstí Atén rizikovější na vznik požárů a následné dopady mohou být závažnější. Tato města jsou také náchylné k bleskovým povodním způsobeným intenzivními srážkami a nepropustnými městskými povrchy. Navzdory snahám o zmírňování rizik odborníci tvrdí, že Atény zůstávají nedostatečně připravené.

Xinling Wang, Yufei Gan, Yun Zhou, Dingwen Si, Xiangying Cui, Jiale Yan

Country-level risk and green energy transition : evaluating political risk and human capital in OECD economies

Rizika na úrovni jednotlivých zemí a přechod na zelenou energii : přehodnocení politických rizik a lidského kapitálu v ekonomikách OECD

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 2, p. 215-242

Článek zkoumá faktory ovlivňující přechod na zelenou energii v zemích OECD od r. 2004 do r. 2020. Dle analýzy má ekonomický růst, finanční riziko a ekonomické riziko na tento přechod negativní vliv. Naopak environmentální technologie, politická stabilita, lidský kapitál a energetická účinnost mají pozitivní dopad na přechod k zelené energii, což zdůrazňuje klíčovou roli inovací, správy věcí veřejných a úsilí o ochranu životního prostředí. Dle autorů vyžaduje úspěšný přechod na zelenou energii komplexní přístup, který zohledňuje ekonomické, politické, technologické a lidské kapitálové aspekty. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202502-0003_country-level-risk-and-green-energy-transition-evaluating-political-risk-and-human-capital-in-oecd-economies.php?back=/magno/pol/2025/mn2.php?secid=1

Michaela Janska, Marta Zambochova, Bara Fialova

Identification of consumers willing to buy green products : a case study in the Czech Republic
Identifikace spotřebitelů ochotných kupovat ekologické produkty : případová studie v České republice

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 28 (2025), No. 1, p. 208-220

Studie se věnuje rostoucímu zájmu o environmentální problémy vyvolané klimatickými změnami a znečištěním, které mají negativní dopad na zdraví a kvalitu života. Dle autorů jsou spotřebitelé stále více ekologicky uvědomělí a upřednostňují zelené produkty, které jsou méně škodlivé pro zdraví a životní prostředí, než konvenční produkty. Sociální vlivy, jako je rodina a přátelé, hrají významnou roli při podpoře nákupu zelených produktů a ochotě platit vyšší ceny. K podpoře zelené spotřeby se doporučují vzdělávací a osvětové kampaně, zejména ty, které využívají vlivné osoby nebo obsah vytvářený uživateli. Na ekologické nákupní chování mají kromě toho významný vliv sociodemografické faktory, jako je velikost domácnosti, pohlaví (ženy jsou více nakloněny ekologickým produktům) a ekonomický status (např. studenti, ženy na rodičovské dovolené). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2025-1-013>

Yuan Zhu, Jiapeng Dai

Racing towards carbon neutrality : synergy between environmental poverty, environmental regulations, financial constraints and political instability

Cesta k uhlíkové neutralitě : synergie mezi environmentální chudobou, environmentálními předpisy, finančními omezeními a politickou nestabilitou

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 2, p. 179-214

Článek zkoumá dlouhodobé účinky environmentální chudoby (situace, kdy jsou chudí lidé postiženi negativními dopady znečištění životního prostředí), environmentální regulace, finančních omezení a politické nestability na emise oxidu uhličitého v asijských zemích. Ve studii jsou také zahrnuty následující vedlejší proměnné: mezinárodní spolupráce v oblasti vývoje zelených technologií, v technologii hybridních elektrických vozidel a HDP na obyvatele. Výsledky ukazují, že přísnější environmentální regulace významně snižují emise oxidu uhličitého, což podtrhuje hodnotu politických opatření, zatímco environmentální chudoba, finanční omezení a politická nestabilita jsou spojeny se zvýšenými emisemi, což poukazuje na potřebu politické a ekonomické stability. Pokrok v oblasti zelené spolupráce a technologie vozidel navíc dále napomáhá snižování emisí. Souvislost mezi rostoucím HDP na obyvatele a zvýšenými emisemi naznačuje, že současné modely ekonomického rozvoje nejsou v souladu s cíli uhlíkové neutrality. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202502-0002_racing-towards-carbon-neutrality-synergy-between-environmental-poverty-environmental-regulations-financial-c.php?back=/magno/pol/2025/mn2.php?secid=1

Kateryna Shymanska

Role of institutions and environmental poverty in influencing climate-related migration
Vliv institucí a environmentální chudoby na migraci související s klimatickými změnami

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 2, p. 329-365

Článek zkoumá vztah mezi přírodními katastrofami, institucionálními faktory, environmentální chudobou a migrací související s klimatem. Využívá data ze 112 zemí, ve kterých se od r. 1992 do r. 2021 stalo 95 % celosvětových přírodních katastrof. Zjištění ukazují, že dostupnost dopravy, hygienická infrastruktura, osobní svoboda a důvěra v instituce hrají důležitou roli při minimalizaci následků. Například dostupnost dopravy zvýšila úmrtnost ve zranitelných zemích, ale snížila ji v odolnějších zemích, zatímco hygienická infrastruktura úmrtnost a migraci trvale snižovala. Dle studie snižuje institucionální důvěra a osobní svoboda odliv uprchlíků. Autorka doporučuje strategické institucionální reformy pro řízení migrace způsobené katastrofami (např. registrace migrantů a otevřená hraniční politika). - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202502-0007_role-of-institutions-and-environmental-poverty-in-influencing-climate-related-migration.php?back=/magno/pol/2025/mn2.php?secid=1

Clive Cookson, Michael Peel

Weather forecasting's AI revolution
Umělá inteligence přináší revoluci v předpovídání počasí

Financial Times, Vol. 2025, No. 41945 (19.5.2025), p. 15

Článek přirovnává potenciál využití umělé inteligence v předvídání počasí k momentu, kdy toto odvětví začalo poprvé používat počítače. AI se již osvědčila v krátkodobém předvídání počasí na několik hodin dopředu (tzv. nowcastingu). Evropské centrum pro střednědobé předpovědi počasí bylo schopno zvýšit přesnost svých prognóz o 20 % od letošního února, kdy poprvé začalo využívat modely umělé inteligence. Modely také slibují zvýšení dostupnosti předpovědí a snížení závislosti na superpočítačích. I přes přetrvávající obavy ohledně schopnosti AI zvládat anomálie způsobené změnou klimatu odborníci tvrdí, že strojové učení může generalizovat nad rámec minulých vzorců. Spolehlivost těchto systémů však závisí na pokračujícím globálním sdílení dat, které je ohroženo geopolitickým napětím. Americká administrativa navrhuje snížit financování Národního úřadu pro oceán a atmosféru až o 24 %. Úřad přitom poskytuje celosvětově satelitní data využívaná pro předpovědi počasí. Navzdory potenciálu existují oblasti, ve kterých AI zaostává za aktuálně používanými metodami, ovšem nelze popřít výrazné zvýšení kvality odhadů primárně ve střednědobém horizontu. Dle článku se také nejedná o nahrazování lidských pracovníků, jelikož stále bude zapotřebí usměrňovat veškeré odhady AI.

Ostatní

Leila Abboud, Polina Ivanova

France ready to site nuclear arms in Europe
Francie je připravena umístit jaderné zbraně v Evropě

Financial Times, Vol. 2025, No. 41942 (15.5.2025), p. 2

V nedávném rozhovoru vyjádřil francouzský prezident E. Macron ochotu diskutovat o možném rozmístění francouzských jaderných zbraní v jiných evropských zemích, s cílem posílit obranu kontinentu v souvislosti s rostoucími obavami z ruské agrese a možného snížení vojenské přítomnosti USA. Macron zdůraznil, že jakékoli rozmístění jaderných zbraní nebude finančně hrazeno Francií a rozhodovací pravomoc zůstane výhradně v rukou francouzského prezidenta. Evropští spojenci jako Německo a Polsko zvažují nouzová opatření pro případ snížení záruk USA. Návrh vyvolal ostrou reakci Ruska, které varovalo, že zvýšená jaderná přítomnost v Evropě by mohla ohrozit bezpečnost v regionu.

The science subsidy

Dotování vědy

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9449, p. 64

O investicích do vědy v USA a jejich vlivu na životní úroveň v zahraničí v souvislosti s tím, že stávající americký prezident D. Trump usiluje o omezení investic do vědy. Spojené státy jsou vědeckou velmocí, disponují nejlepšími univerzitami, a ačkoli se na světové populaci podílejí pouze ze 4 %, produkují třetinu vysoce impaktovaných odborných článků a jejich výdaje na vědu a výzkum tvoří třetinu celosvětových výdajů do této oblasti. Ekonomové považují znalosti za veřejný statek, což znamená, že

jsou spojeny s pozitivními přesahy (spillovers) do jiných oblastí (růst produktivity i životních standardů, dostupnost kvalitnějších výrobků a služeb). Méně pozornosti se však věnuje mezinárodním přesahům. Spojené státy v oblasti vědy vůči zahraničí více poskytují, než dostávají, a to ve třech oblastech: výuka studentů ze zahraničí, šíření nových myšlenek a vznik nových technologií. Pokud ke škrtům opravdu dojde, není reálné, že by ve stejném měřítku USA zastoupil jiný stát. Článek odkazuje i na odborné zdroje k tomuto tématu. -- K tématu viz také příspěvky na s. 8 a 65-69.

John Reed, Humza Jilani

Two religious strongmen clash

Střet dvou náboženských vůdců

Financial Times, Vol. 2025, No. 41938 (10.5.2025), p. 6

Článek pojednává o eskalujícím konfliktu mezi Indií a Pákistánem, který byl vyvolán indickými raketovými útoky na pákistánské území. Podrobně popisuje, jak indický premiér Narendra Modi a pákistánský náčelník generálního štábu Asim Munir vedou své národy nebezpečným směrem, který je živěn nacionalistickým zápallem. Modimu se navzdory oslabené politické pozici po parlamentních volbách podařilo utvrdit své místo ve straně i ve vládě. Indický premiér nyní využívá vojenskou reakci pro získání domácí podpory. Munir, který představuje výkonnou politickou a vojenskou moc, reagoval odvetnými údery a snaží se udržet národní čest uprostřed ekonomických výzev a vnitřní nestability.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 69, (2025) č. 19

Americké úřady jsou krátké na obcházení cel (s. 8); Jak na výnosy, které znají bohatí: možnosti investic pro drobné investory se rozšiřují. S demokratizací však narůstá i riziko špatných kroků - téma čísla (s. 10-17); Garsonka v Praze, nebo apartmán ve Španělsku? Co lze koupit v cizině za "české" ceny? - zahraniční nemovitosti (s. 24-27); Rusko má prsty v miliardovém drogovém byznysu po celém světě (s. 28-30); Choval jsem se konzervativněji než ve vlastní firmě, říká Jiří Šmejce k odchodu z čela PPF (s. 32-34); Zbraně z Brna republiku nezachránily, kupoval je ale celý svět - domácí zbrojovky (s. 36-39); Do realitních fondů přitekly miliardy, investoři by se měli dočkat vyšších výnosů (s. 42-43); Habemus papam, CCLXVII! - infografika o papežském postu (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 69, (2025) č. 20

Hudební festivaly pumpují miliardy do českých měst a regionů - téma čísla o festivalovém byznysu (s. 12-19); Vesmír ve stínu satelitů. Svět se chystá na hvězdné války - rozhovor s J. Rozehnaelem, ředitelem Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy (s. 20-25); Mýty a fakta o polském bydlení. Ani masivní výstavba nestačí ke zkročení cen (s. 26-29); Hlavní je zabrat na začátku, pak už to půjde samo. Jak jednou vydělávat co nejvíce peněz (s. 34-37); Česká cesta dolů - Index prosperity a finančního zdraví 2024 (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 69, (2025) č. 21

Království tisíců obcí. Proč Česko neumí reformovat samosprávy: spojení malých obcí do větších celků by ušetřilo miliardy na jejich provozu a zajistilo lepší služby. Idea má ovšem silné odpůrce - starosty - téma čísla (s. 10-17); Čeští zbrojaři chtějí do první světové ligy. Utrácejí miliardy za firmy v Evropě i USA - zahraniční akvizice českých zbrojovek (s. 24-26); Rakouské zbraně a české peníze. Steyr Arms míří hlavně do Ameriky (s. 28-31); Přibývá lidí, jejichž dovednosti už nejsou potřeba, říká nobelista Daron Acemoglu (s. 32-34); Bratři Wrightové: letadlem do 20. století i do světových válek - seriál Vynálezy, které změnily svět (s. 38-41); Nejistá budoucnost ESG. Půlka firem brzdí, druhá se na regulaci stále připravuje (s. 42-43); Zákon? Systém licencí? Nebo všechno volně? Umění se bránit krmit AI - autorské právo (s. 44-45); Kde se nejvíc dře? - infografika o délce pracovní doby a podílu částečných úvazků v zemích EU (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 69, (2025) č. 22**

Evropa vs. USA - kdo je větší parazit? - komentář k výdajům na obranu (s. 6-7); Sociální síť: digitální vězení, ve kterém jsme všichni bachaři i vězni (s. 8-9); Volit bude peněženka. Prázdná jde s Babišem, plná hlasuje pro Fialu: třetina voličů se o příští složení Poslanecké sněmovny nezajímá, stát vidí jako byrokratického molocha, který jim nepomáhá - téma čísla (s. 12-19); Hypotéky si dnes berou hlavně bohatí. Proto už je není třeba tolik regulovat - rozhovor s členem bankovní rady ČNB J. Seidlerem o snižování sazeb, překvapivě silném hypotečním trhu a zrychlujícím růstu cen nemovitostí (s. 20-25); Zvolit klasiku, nebo novou cestu? Kudy k finančnímu zajištění v penzi (s. 26-29); Srážková daň u dohod skončí, brigádníci se ale daňovému přiznání vyhnou (s. 34); Hledá se plán, jak rozrodit Česko. Chybí to podstatné: dost plodných matek (s. 36-40); Fondy nájemního bydlení jsou efektivnější než sólo investor. Nabízí i vyšší výnosy (s. 42-43); Umělá inteligence se brání svému smazání a snaží se vydírat provozovatele (s. 44-45); Jakubové s Elišky dominují: infografika o nejpopulárnějších jménech novorozenců v Česku (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 18**

Apple pod tlakem cel (s. 8); Do příštího blackoutu - komentář k energetické bezpečnosti (s. 12); Bankovní trampolína: kam mizí bývalí centrální bankéři, když jim vyprší mandát v ČNB? Odchod do soukromé sféry není tak samozřejmým pravidlem, jak by se mohlo zdát. Stále častěji totiž slouží dál státu - jen jinde - téma čísla (s. 14-22); Neznámá mise děkana Ševčíka v miliardovém byznysu: bývalý děkan M. Ševčík vedle svého akademického působení budí kontroverze i v podnikatelském světě. Stojí v čele velké průmyslové skupiny, kterou zmítají spory akcionářů. Nitky vedou až ke kauze zaseknuté české nafty v Německu, v níž se angažoval i Tomáš Pitr (s. 24-29); Nahradit Vědmu: před Gregem Abelem, který se ujme žezla Berkshire Hathaway po Warrenu Buffetovi, stojí životní výzva (s. 34); Cena za Trumpův útok na americkou vědu: rozsáhlé škrtky ve financování hrozí podkopáním inovací, které byly po desetiletí klíčovými pilíři ekonomické síly Spojených států. Dopadnout mohou na firmy i pacienty - ve spolupráci s Financial Times (s. 36-41); Autonomní řízení v Česku? Rozjede se v lednu 2026: novela zákona umožní podmíněně automatizovanou jízdu v provozu (s. 46); Když AI mění finanční poradenství (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 19**

Jak se houpou ceny - komentář k inflaci (s. 12); Nervozita na palubách kontejnerových obrů: objednávky nových nákladních lodí jsou na maximu, množí se však spekulace o další krizi v rejdářském oboru - téma čísla o mezinárodním obchodu (s. 14-21); Televizní totem: ČT je bez ředitele. A také bez představy, co s veřejnoprávním vysíláním dál (s. 22-27); Česká jaderná šlamastika: týdeník Euro zjišťoval pozadí komplikovaného tendru na dostavbu JE v Dukovanech. Česko se ocitlo uprostřed geopolitické bitvy (s. 28-29); Levná vejce? Zapomeňte (s. 32-33); Banky v Itálii zachvátila akviziční horečka. Na stole leží série obchodů, jejichž dopad sahá od miliardářských klanů přes zahraniční akcionáře až po nejvyšší patra italské politiky - ve spolupráci s Financial Times (s. 36-41); Nesmrtelnost lidí uchovává papír - seriál Byznys první republiky o papírenském průmyslu (s. 48-51); Na český trh míří další automobilka z Číny: dovozcem značky Leapmotor z první čínské desítky bude Emil Frey (s. 54); Nový zákon o kyberbezpečnosti zlepšuje ochranu energetiky (s. 60).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 20**

Za Ameriku ještě zadluženější - agentura Moody's snížila úvěrový rating USA (s. 10); Trumpova celní válka zdaleka neskončila - komentář (s. 12); Těžký batoh byrokracie na zádech českého byznysu: potřebujeme opravdový regulatorní detox, který odlehčí českému podnikání od zbytečné zátěže, seřídí pravidla tak, aby dávala smysl, a vnese do systému pořádek i předvídatelnost - téma čísla (s. 14-22); Fotbal jako diplomatický výkop (s. 24-28); Zvítězila regulace umělé inteligence: evropský akt o AI obsadil první místo v 16. ročníku ankety Zákon roku (s. 32-33); První blackout nebude tím posledním - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-38); Manažeři projednali evropský Akční plán: ministr Kupka odmítá nereálné regulace automobilového odvětví (s. 46); Jak udržet průmysl ve stabilním růstu (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 21**

Jaderná ofenziva zrychluje - komentář k jaderné energetice (s. 12); Temnoblok se dere k moci: týdeník Euro se zaměřil na proud opozičních stran, jež tvoří národovecký a proruský blok s ambicemi vládnout Česku. Šéfkyně komunistů potvrdila, že jde do boje s vědomím potenciální ztráty evropské židle - téma čísla k volbám do Parlamentu ČR (s. 14-21); Program pro každou příští vládu: plán pro lepší život v Česku většinou nabízejí všechny strany a hnutí. Dá se ale nějak objektivně ukázat, kde v roce 2025 potřebujeme nejvíc zabrat a co zemi skutečně chybí? Zajímavé vodítko nabízí Index prosperity (s. 22-23); Průšvih místo úspor. Čekají Česko arbitráže? Retroaktivním přepsáním pravidel pro fotovoltaické elektrárny si ministerstvo financí zadělalo na velké problémy (s. 24-25); Google versus AI. Kdo ovládne vyhledávání? - ve spolupráci s Financial Times (s. 26-30); Meziválečné šustění papíru - a peněz - seriál Byznys první republiky o papírenském průmyslu (s. 36-39); Výroba vozidel letos v Česku klesá: automobilky však navyšují produkci elektromobilů (s. 42); Největší investice pro rozvoj regionu? Do lidí (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 22**

V Dukovanech bude stavět KHNP, smlouva Česka s Korejci je podepsaná (s. 8); Naše drahé obce - komentář k úsporám samospráv (s. 10); Navždy mladí: výdaje spojené s udržení zdraví a dlouhověkostí raketově rostou. Světová wellnessová ekonomika v roce 2028 dosáhne hodnoty devět bilionů dolarů - téma čísla (s. 12-17); Soláry na "baterky": jádro a OZE. Málokdy se na něčem politici v Česku tak jednoznačně shodnou (s. 18); Bublina, nebo realita současnosti? Češi se k udržitelnosti stavějí překvapivě pozitivně, téma nejvíce řeší ženy a mladší generace. Firmám však jejich ESG aktivity příliš nevěří (s. 22); Banky přestávají velebit ESG (s. 24); USA prolamují nadvládu Číny nad lithiem: nová technologie získávání cenného materiálu pro baterie či elektromobily z podzemní solanky bývá přirovnávána k frakovací těžební revoluci - ve spolupráci s Financial Times (s. 26-30); Zbrojní sezona: z Brna do světa (s. 31-33); Bitcoin jako žhavé státní téma: aktuální Blažkova bitcoinová aféra otřásá českou politikou. Není to tak dávno, co zaznívaly návrhy, aby i bitcoin tvořily miliardové devizové rezervy ČNB. Jak to řeší centrální banky ve světě? (s. 34-35); Ty po mně raketou, já po tobě chlebem!: Amerika během studené války nemířila na Sovětský svaz jen jadernými zbraněmi, snažila se ho ostřelovat i propagandou blahobytu (s. 38-42); Černé vyhlídky autoprůmyslu v Německu (s. 46); Může stát snížit ceny energií? Možnosti jsou (s. 50).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 100 (27.5.2025)**

Důvěra v českou ekonomiku je nejvyšší za tři roky (s. 2); Konec volného obchodu s Ukrajinou? Zemědělci jsou spokojeni, Kyjev počítá ztráty (s. 3); Výnosy státních dluhopisů USA rostou a Bílý dům obchází strašidlo z Británie (s. 11); Jak podpořit růst české ekonomiky - komentář (s. 12); Proč nejsme na titulce The Economist a Polsko ano - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 101 (28.5.2025)**

Evropská unie schválila změny emisních norem (s. 2); Nová data ukazují, kde už nemá skoro kdo родit. Co to udělá s nemovitostmi? - demografie a reality (s. 4-5); Jak investujeme do krypta? Sázíme na blockchain, bitcoin není to hlavní - rozhovor s T. Kacerovským z Wood & Company (s. 9); Problémy s bydlením se koncentrují na stále užší skupinu populace - komentář (s. 14); Jak by měly Česko a celá Evropa investovat miliardy do obrany - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 102 (29.5.2025)**

Výhodnější pro poradce, nebo pro klienta? ČNB zasahuje do systému provizí, firmy se bouří (s. 3); Od poloviny příštího roku budou muset firmy nástup zaměstnanců hlásit předem - jednotné měsíční hlášení zaměstnavatele (s. 5); Recept na řešení nelegální práce? Personální agentury chtějí certifikáty a přístup k pracovníkům ze zahraničí - problematika zastřeného zaměstnávání (s. 13); Kolik slíbíme na obranu? Lze splnit cíle bez rozvratu rozpočtu? - komentář (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 103 (30.5.2025)**

Významné změny daní na poslední chvíli: nový zákon o jednotném měsíčním hlášení, který firmám uleví od byrokracie, je pro vládu prioritou a chce ho do voleb schválit. Proto k němu poslanci doplnili desítky dalších návrhů, které zásadně ovlivní nastavení tuzemského daňového systému (s. 3); Na fondy, včetně ETF, míří nová regulace. Chránit před krizí je mají výstupní poplatky či omezení odkupu - novela zákona o investičních společnostech a investičních fondech (s. 5); Technologie nemusí být jen dobro a peníze. Budoucnost podle Darena Acemoglua (s. 10); Dánové půjdou do důchodu v 70 letech. V Česku je to jen otázka času a odvahy (s. 12); Umělá inteligence přebírá vládu nad prohlížeči, nemusí to být zadarmo ani dobré pro web (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 107 (5.6.2025)**

Smlouva na Dukovany hotová. Teď musí Česko vyřešit finance: podpis smlouvy s dodavatelem je v případě jaderné stavby naprosto zásadní krok (s. 1); Průměrná mzda v Česku dosáhla téměř 47 tisíc (s. 2) a související komentář na s. 14; Trump zdvojnásobil cla na dovoz oceli a hliníku do USA (s. 2); Z otravné povinnosti pomocník na trhu: firmy vyplňují ESG reporty dobrovolně. Pomáhá jim v tom umělá inteligence (s. 5); Nestačí se pro AI nadchnout. Potřebujeme infrastrukturu a ochotu dělat chyby - rozhovor s odborníci na AI D. Hvižďalovou (s. 8-9); Trojice předních českých bank spouští vlastní sdílenou síť vkladomatů. Chce tím konkurovat již existující alianci (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 109 (9.6.2025)**

Čína škrtí evropské automobilky v dodávkách vzácných zemin (s. 1-2); Kolik lidem z dotace ukousla přísnější pravidla NZÚ Light? Data ukazují, že lidé na zateplení dostanou o dost méně (s. 3); Trumpův Big Beautiful Bill ukrývá trest pro zahraniční investory. Pro akciové trhy to může být horší než cla - daňový a rozpočtový zákon USA a revenge tax (s. 5); Ministerstvo selhalo. Vypadá to, že se jim tam z bitcoinů zatmělo před očima - rozhovor s R. Kozubem z AK Blockchain Legal (s. 9) a související komentář na s. 14; Darknet už bitcoin nepotřebuje. Jeho podíl na ilegálních transakcích rapidně klesá (s. 12); Na spory centrální banky s Trumpem doplatí ekonomika - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 89 (12.5.2025)**

Stát řeší daňové úniky u taxi. Od Uberu a Boltu chce víc dat: online platformy by mohly státu pravidelně reportovat tržby taxikářů, kteří jejich služeb využívají. Jsou ochotny dohodnout se s finanční správou na spolupráci (s. 1); Export Číny roste navzdory Trumpovým clům. Zboží míří i do Evropy (s. 2); Unie kapitálových trhů? Šéfka EK čeká velký posun do léta (s. 2); Nastal čas na zásadní změny, jinak nás čeká "pomalá agonie" Co je v Evropě potřeba udělat? - A. Hobza a Draghiho zpráva (s. 4); Opatrný reformátor z Chicaga. Kdo je Robert Francis Prevost? - komentář k novému papeži Lvů XIV (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 92 (15.5.2025)**

Tři dohody, jedna práce, žádné pojistné. Analýza odhaluje černé zaměstnávání - zastřené zaměstnávání v praxi (s. 1); Poslanci připravují další úlevy pro kryptoměny (s. 4); Technické překážky, průtahy ve sněmovně i posun cvičného startu. Registr hostů eTurista se do voleb nemusí rozjet (s. 10); Svět zbrojí nejvíce od konce studené války - vývoj celosvětových výdajů na obranu (příl. Obrana a bezpečnost, s. 7).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 93 (16.5.2025)**

Jaká Trumpova cla český byznys ustojí a co už by byl problém (s. 2); Pokles porodnosti v Česku pokračuje alarmujícím tempem (s. 5); Co všechno může stát zdanit? Finančák chce po prostitutce miliony, očekává zlomové rozhodnutí (s. 6); Trump zrušil Bidenovo omezení vývozu čipů. Česko už není v "podezřelé" zóně (s. 11); Proč může akciový index S&P 500 růst navzdory nejistotě a obavám z celních válek (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 95 (20.5.2025)**

Potřebujeme evropský Delaware. Jak odblokovat kapitál pro české inovace - reVize Česka 2025 (s. 1); O Strnadovy dluhopisy je velký zájem. Analytici ale varují před srovnáváním se státními bondy (s. 10);

Americký dluh roste, investoři prodávají státní dluhopisy (s. 10); Použitelné zaměstnanecké akcie v Česku stále citelně chybí - komentář (s. 14); Od uhlí k plynu: Startuje velká energetická revoluce za stovky miliard (příl. Energetika, s. 2-3).

Hospodářské noviny

Sv. 69, (2025) č. 97 (22.5.2025)

Do 5 let se musí přeškolit 60 procent lidí. Českou ekonomiku čekají zásadní změny - trendy práce 2025 (s. 1); Co změní flexinovela? Právníci radí, jak se vyhnout statisícovým pokutám a jak upravit smlouvy (s. 4); Nová dohoda: státy EU mohou zbrojit společně s Británií (s. 6); Nejzadluženější stát světa může dopadnout jako Řecko. Financování dluhu se Japonsku začíná prodražovat (s. 12); Ekonafta jako cesta k nižším emisím. Jaké má výhody a rozšíří se v dopravě navzdory ceně? - pohonné hmoty (s. 14-15); Bez vyšších daní se naše obrana prodraží. Je třeba jednat rychle - komentář (s. 16).

Unes - účetnictví neziskového sektoru

Sv. 23, (2025) č. 3-4

Registrace k DPH pro ÚSC a příspěvkové organizace od 1.1.2025 (s. 3-7); Změny DPH od roku 2025 pro neziskové subjekty (s. 14-19); Novela zákoníku práce s předpokládanou účinností od 1.6.2025 (s. 28-31); Změny v rozpočtové skladbě od roku 2025 (s. 46-48).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	50
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	50
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	51
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	51
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	51
Podnik a podnikání	52
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	52
Právo.....	52
Veřejné finance. Rozpočet.....	53
Životní úroveň	53
Ostatní	54

Daně

30515

Jana Hakalová, Yveta Pšenková, Šárka Kryšková

Daňová evidence podnikatelů a jednoduché účetnictví neziskových subjektů

Praha : Wolters Kluwer, 2025, x, 150 stran : tabulky

Základní pojmy a postupy při vedení daňové evidence podnikatelů - fyzických osob (které nejsou dle zákona o účetnictví účetními jednotkami). Základní pojmy a postupy při vedení jednoduchého účetnictví pro neziskové subjekty dle zákona o účetnictví. Základní pravidla při přechodu z jednoduchého účetnictví do účetnictví a naopak. Specifika zdaňování neziskových organizací z pohledu daně z příjmů právnických osob. Příručka vychází z legislativy platné k 1.1.2025. - 4. , aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7676-958-8 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30530

Marek Bočánek

Fintech v mezinárodním prostředí : komparace nebankovních platebních institucí

Praha : Wolters Kluwer, 2025, xv, 165 stran

Odvětví platebního styku a fintechu (finanční technologie) zaznamenala významný rozvoj v legislativě všech rozvinutých zemích společně s přidruženými oblastmi, kterými jsou např. kyberbezpečnost, oblast prevence praní špinavých peněz apod. Kniha nabízí právní i praktický obchodní pohled na zakládání i vedení neúvěrových platebních institucí v pěti mezinárodních oblastech (v EU, Singapuru, Hong Kongu, USA a v Kanadě). Jedná se o přehled základní legislativy i požadavků na společnosti i vedoucí osoby společně s příslušnými povinnostmi vůči dohledovým orgánům. Autorovým zájmem je poskytnout užitečný přehled a vytvořit základní obraz fungování těchto institucí v příslušných jurisdikcích. Obsahem jednotlivých kapitol jsou otázky týkající se nabízení služeb zákazníkům v EU ze třetích zemí (tzv. reverse solicitation), úkoly pověřeného platebního agenta (tzv. payment agent), otázky kyberbezpečnosti, požadavky na lokální zaměstnance a jejich provozovnu, rozsah pravidelných hlášení, zákaz poskytování úroků a pojištění vkladů, úprava a praxe ochrany klientů (safeguarding) a jiná národní specifika. I přes sjednocující prvky, přináší narůstající právní úprava s mezinárodními standardy nové aspekty, které zintenzivňují konkurenci. - Vydání první - ISBN: 978-80-286-0190-4 (brožováno)

30527

Benjamin Graham s novými dodatky Jasona Zweiga ; překlad Radim Láník, Dan Vořechovský

Inteligentní investor : zásadní kniha o hodnotovém investování

Praha : Grada, 2025, 479 stran : tabulky, obrázky

Principy podnikání a obchodního chování založené na racionálním systému přijímání rozhodnutí podle významného amerického investičního poradce B. Grahama (1894-1976). Cílem tohoto vydání je začlenit Grahamovy klasické poznatky do reality současného trhu 21. století. Co znamená být inteligentním investorem? Nadčasově platné principy Grahamovy filozofie se věnují především investičním zásadám a přístupům k investování a jsou doplněny o komentář finančního analytika J. Zweiga. Ten aplikuje jeho rady, analytické přístupy a příklady na současné tržní podmínky. Více z obsahu jednotlivých kapitol: investice versus spekulace, investor a inflace, opatrný investor, portfolio strategie podnikavého investora, investiční fondy, investiční poradenství, analýza cenných papírů, výběr akcií pro opatrného a pro podnikavého investora, akcionáři a management aj. - Třetí vydání - The Intelligent Investor (Orig.). - ISBN: 978-80-271-5861-4 (vázáno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

30528

Wolfgang Münchau ; překlad František Skála

Kaput : konec německého zázraku

v Praze : Bourdon, 2025, 199 stran

Problémy současné německé ekonomiky popsané komentátorem Financial Times. Münchau vysvětluje, že současná krize německé ekonomiky nevznikla v době pandemie covidu. Hospodářské problémy vznikaly už dříve, ale nebyla snaha situaci řešit (tzv. neomerkantilistická politika). Německý exportně orientovaný ekonomický model zajišťoval zemi prosperitu a byl po desetiletí postaven na čtyřech pilířích, a to kvalifikované pracovní síle, levné energii, globalizaci a technologické dominanci. Fungovala také úzká vazba mezi průmyslovou a politickou elitou. V publikaci autor analyzuje, proč se Německo dostalo do současné ekonomické situace, neschopné přizpůsobit se digitální realitě 21. století, závislé na ruských surovinách a čínském trhu. - Vydání první - Kaput: the End of the German Miracle (originál). - ISBN: 978-80-7611-280-3

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

30516

Mojmír Hampl

Globalizace u konce s dechem : výzvy a příležitosti pro Česko, Evropu a svět

Praha : Grada, 2025, 112 stran : grafy

Soubor autorových textů, které spojuje hledání odpovědi na otázky související s vývojem globalizace a stávajícími projevy deglobalizace. Tři dekády éry globalizace pomalu a postupně končí a nejlepší doba mezinárodní spolupráce je nejspíš věcí minulosti. A co tento obrat od otevřenosti k uzavřenosti může znamenat pro svět, Evropu a také pro Česko? První část textů je zaměřena na klíčovou globální roli USA ve vývoji světa, na otázky největších ekonomických a politických bloků. Další část přináší autorovy úvahy o třech dekádách integrace české ekonomiky do ekonomiky evropské a o české integraci měnové. Závěr se soustřeďuje na roli EU ve světě. Na její makroekonomické problémy a na otázky související s budoucností integrace. Každá část je zakončena stručným bodovým sumářem hlavních závěrů. - První vydání - ISBN: 978-80-271-5632-0

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

30471

International Monetary Fund

External sector report : imbalances receding**Zpráva o externím sektoru : nerovnováhy ustupují**

Washington : International Monetary Fund, 2024, xi, 97 stran : tabulky, grafy, rámečky, vzorce

Výroční zpráva MMF o vnějším sektoru analyzuje globální vnější vývoj a poskytuje mnohostranně konzistentní hodnocení vnějších pozic (včetně běžných účtů, reálných směnných kurzů, vnějších bilancí, kapitálových toků a mezinárodních rezerv) největších světových ekonomik, které představují více než 90 % světového HDP. Kapitola 1 se zabývá vývojem globálních vnějších pozic v roce 2023, klíčovými riziky pro stabilitu vnějšího sektoru a politickými prioritami pro snížení nadměrné nerovnováhy ve střednědobém horizontu. Kapitola 2 zkoumá důsledky cen energií pro vnější sektor. Zjišťuje, že země dovážející energie nesou hlavní tíhu negativních šoků v dodávkách ropy a mohou zmírnit jejich dopady prostřednictvím politik, které zahrnují větší flexibilitu směnných kurzů a více ukotvená inflační očekávání. Kapitola 3 obsahuje podrobnosti o celkovém externím hodnocení pro 30 zemí a související politická doporučení. Letošní vnější hodnocení vychází z nejnovější verze metodiky MMF pro hodnocení vnější rovnováhy, údajů o vnějším sektoru k 20. květnu 2024 a údajů pracovníků MMF o zahraničních ekonomikách ve Světovém ekonomickém výhledu z dubna 2024. - Poznámky. - ISBN: 979-8-40027-750-4 (brožováno) Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/ESR/Issues/2024/07/12/external-sector-report-2024>

Podnik a podnikání

30531

Václav Tittelbach, Hana Kubcová

Udržitelnost a CSRD : praktický průvodce vykazováním informací o udržitelnosti podle CSRD

Praha : Wolters Kluwer, 2025, xii, 345 stran : ilustrace

Komplexní průvodce pro společnosti, které se musí řídit novými povinnostmi v oblasti ESG reportingu podle směrnice CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). To zahrnuje zejména zveřejňování informací o udržitelnosti, taxonomii EU anebo soubor investičních nástrojů. Kniha detailně popisuje legislativní rámec a požadavky na vykazování informací o udržitelnosti, včetně navazujících standardů ESRS (European Sustainability Reporting Standards). Poskytuje přehled o klíčových aspektech ESG reportingu zahrnující informace o environmentálních a sociálních otázkách, a informace o správě a řízení společnosti. Publikace je strukturována do tří hlavních částí: Obecný rámec ESG reportingu, včetně související evropské legislativy; Zpráva o udržitelnosti z pohledu českého práva, včetně implementace CSRD do zákona o účetnictví; Standardy ESRS včetně implementačních materiálů EFRAG, návrhů sektorových standardů a návrhů standardů pro malé a střední společnosti. - Vydání první - ISBN: 978-80-286-0156-0 (brožováno)

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

30485IV

Jakub Tomšej, kolektiv autorů

Aktuální otázky pracovního práva. Dotazy z praxe

Praha : Svaz účetních České republiky, 2025, 64 stran

První příspěvek se věnuje řešení pracovněprávních sporů, konkrétně sporů týkajících se neplatného rozvázání pracovního poměru. Článek rozebírá jednotlivé aspekty soudních sporů a situace, kdy vady rozvázání pracovního poměru namítá zaměstnanec. Druhý příspěvek vysvětluje, jaké možnosti digitální komunikace přináší aktuální úprava zákoníku práce (elektronické uzavírání pracovních smluv, mzdový a platový výměr, doručování dokumentů). Následuje informace o nových pravidlech pro zdaňování zaměstnaneckých akciových a opčních plánů (M. Vyškovská) a informace Účtování technického zhodnocení majetku ve spoluvlastnictví jednotlivých vlastníků jednotek (P. Beránek). Poslední příspěvek přináší stanoviska k dotazům z praxe: zdanění, pojistné odvody a průměrný výdělek u dohody o provedení práce, přemístění zboží z pohledu DPH, nedoložené pohyby z bankovního účtu, pravidla pro registraci DPH, daňová evidence aj. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-056-6 (brožováno)

Právo

30529

Jan Čáp

Finanční šetření : kriminalisticko-taktický pohled

Praha : Vysoká škola finanční a správní, a.s., 2025, 142 stran : ilustrace, mapy

Odborná monografie přináší kriminalisticko-taktický pohled na oblast tzv. finančního šetření. Nejprve vymezuje základní pojmy kriminalistické vědy, oblasti kriminalistické taktiky a metody vyšetřování. Následuje část o metodách finančního šetření a specializaci příslušníků policejního orgánu. Charakteristika finančního zpravodajství a jeho formy jsou obsahem další kapitoly. Další kapitoly popisují nástroje finančního šetření, formy a metody operativně pátrací činnosti, následnou konfiskaci majetku i jeho zajištění. Mezinárodní spolupráce a optimalizace postupů v oblasti finančního šetření jsou popsány v závěru publikace (Interpol, Europol, Eurojust, Finanční analytický úřad, daňová Kobra aj.). - První vydání - ISBN: 978-80-7408-280-1

Úplné znění zákonů (ÚZ)

30480/1633

Veřejné zakázky. Registr smluv. Hospodářská soutěž. Investiční pobídky : redakční uzávěrka 31.3.2023

Veřejné finance. Rozpočet

30472

International Monetary Fund

Fiscal monitor : putting a lid on public debt. October 2024**Fiskální monitor : omezení veřejného dluhu. Říjen 2024**

Washington : International Monetary Fund, 2024, xi, 88 stran: tabulky, grafy, rámečky

Publikace vydávaná 2x ročně Mezinárodním měnovým fondem. Toto číslo monitoru pojednává o rizicích spojených s prognózami veřejného dluhu a fiskální politice, která má dostat dluh pod kontrolu. - ISBN: 979-8-40028-126-6 (brožováno) Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2024/10/23/fiscal-monitor-october-2024>

Radim Boháč, Petra Kerndlová, Ondřej Málek, Michal Tuláček

Regulatory model for the enforcement of the budgetary discipline in Central Europe[elektronický zdroj]**Regulační model prosazování rozpočtové kázně ve střední Evropě**

Prague : Wolters Kluwer, 2025, xii, 79 stran : 4 grafy

Knih se zabývá rozpočtovou kázní a právní úpravou jejího prosazování v zemích Visegrádu. Rozpočtová kázeň je klíčovým prvkem rozpočtového práva, který ovlivňuje efektivní a účelné využívání finančních prostředků veřejných rozpočtů. Cílem knihy je navrhnout optimální model právní regulace prosazování rozpočtové kázně a prozkoumat, zda a za jakých okolností by bylo možné takový model aplikovat v zemích Visegrádské čtyřky. - Poznámky. - ISBN: 978-80-286-0173-7 (pdf) Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/Earchiv/2025/03/Regulatory_Model_for_the_Enforcement_the_Budgetary_Discipline.pdf

Životní úroveň

30473

Eliza Filby

Inheritoracy : it's time to talk about the bank of mum and dad**Dědictví : je čas promluvit si o bance maminky a tatínka**

London : Biteback Publishing, 2024, 282 stran

Mnoho z nás vyrostlo ve víře v meritokracii, kde tvrdá práce a osobní výkon přináší odměnu. Jít na univerzitu, najít si práci, odpracovat si hodiny a všechno bude v pořádku. Skutečnost je ale taková, že životní šance a příležitosti už nejsou určovány tím, co se naučíme nebo vyděláme, ale tím, zda máme přístup k financím rodičů. Žijeme v dědictví, kde je nejdůležitější jejich podpora - ať už jde o pokrytí nákladů na studium na vysoké škole, složení zálohy na bydlení nebo pomoc s péčí o děti. Je to však moderní tabu. Autorka, odbornice na generace, zkoumá v knize vznik tohoto dědictví prostřednictvím svého vlastního životního příběhu a odhaluje, jak finanční situace její rodiny formovala vše od vzdělání po randění, od kariéry po třídní identitu. Kniha je směsicí memoárů a kulturních komentářů, které autorka vypráví s humorem a nadhledem. Vzniká výrazná propast mezi těmi, kteří se mohou spolehnout na rodinné bohatství, a těmi, kteří nemohou. Kniha nabízí pohled na naši nedávnou minulost a budoucnost, kterou bude - v dobrém i zlém - utvářet rodinný majetek. - Poznámky. - ISBN: 978-1-785-90858-3 (vázáno)

Ostatní

30517

Henry Farrell, Abraham Newman

Underground empire : how America weaponized the world economy**Podzemní říše : jak Amerika vyzbrojila světovou ekonomiku**

[London] : Penguin Books, 2024, 278 stran

Kniha odhaluje Spojené státy jako pavouka v srdci mezinárodní sítě dohledu a kontroly, kterou splétají v podobě celosvětově rozšířených sítí, jako jsou optické kabely a skryté platební systémy. Americký bezpečnostní stát začal tyto kanály poprvé vyzbrojovat po 11. září 2001, kdy se zdály být nezbytností pro boj s terorismem, nyní jsou však samozřejmostí. Nadnárodní společnosti jako AT&T a Citicorp budují uzly, které využívají k vydělávání peněz, ale které může vláda nasadit i jako škrticí body. Dnešní titulky o obchodních válkách, sankcích a technologických sporech jsou jen otřesy, které naznačují mnohem větší seismické změny pod povrchem. Washington pomalu, ale jistě proměnil nejdůležitější cesty světové ekonomiky v nástroje nadvlády nad zahraničními podniky a zeměmi, ať už jsou to soupeři, nebo spojenci, což USA umožňuje udržet si globální nadvládu. Autoři na základě skutečných příběhů, poznatků z terénu a originálních reportáží ukazují, jak se z nejběžnějších aspektů ekonomiky po skončení studené války staly sféry lsti a nátlaku a co musíme udělat, abychom zajistili, že se tyto nové závody ve zbrojení nevymknou kontrole. - Poznámky. - ISBN: 978-1-802-06207-6 (brožováno)

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 16:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Letní výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcrcz

Informace pro veřejnost:

<https://www.mfcrcz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna>

Intranet:

<https://knihovna.urad.mfcrcz/oknihovne.php>